ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 6 augustus 2011

KUNST
5
'Curaçao in hoofd en hart'

LITERATUUR
7
'Terug tot Tovar' (10)

SUCCESVERHAAL
14
'Ondernemer met hart en ziel'

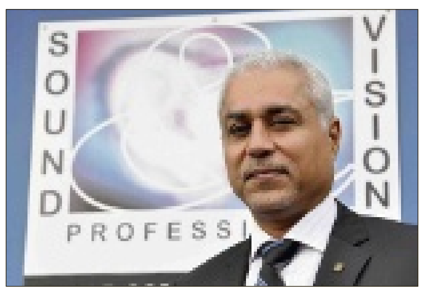

Goed bestuur in de West

In gesprek met Oberon Nauta

'Goed bestuur in de West'. Zo luidt de titel van de dissertatie van Oberon Nauta waarmee hij afgelopen juni in Utrecht promoveerde. Een stelling of een vraag? Of misschien beide? Al lezende en pratende met de auteur is mijn indruk dat het inderdaad beide is. Op veel Caribische eilanden is aan internationaal erkende voorwaarden voor goed bestuur voldaan, toch valt er op de praktijk van bestuur veel aan te merken. Hoe komt dat en hoe kan het beter worden?

Oberon Nauta

Tekst: Brede Kristensen

Nauta vergelijkt de arrangementen van openbaar bestuur op de eilanden van het Koninkrijk met die van een tweetal Engelse eilanden, Anguilla en Barbados die beide deel uitmaken van de Britse Commonwealth (waarbij Barbados geheel onafhankelijk is). De verschillen met de Nederlandse eilanden zijn groot en komen overeen met de verschillen tussen het Nederlandse en het Engelse bestuursmodel. Kijken we naar de landelijke rapportcijfers voor de kwaliteit van bestuur zoals die door de UN (ESCAP) en de Worldbank worden gegeven, dan blijkt in het Caribisch gebied vooral Barbados opvallend goed te scoren. Ook Transparency International geeft deze eilanden een goed rapportcijfer, namelijk voor de mate waarin zij erin slagen corruptie te beteugelen. De Nederlandse Antillen behoren daarentegen niet tot de best presterende leerlingen in de klas. Terwijl Nederland, dat in principe hetzelfde model voor openbaar bestuur gebruikt, juist hoog scoort. Zelfs als er nog het een en ander op de cijfers valt aan te merken, zijn de verschillen toch zo in het oog springend dat hier een belangrijke onderzoeksvraag ligt.

Wanneer spreken we van goed bestuur?

Nauta stelt dat de door de VN en ook door hem gehanteerde criteria voor goed bestuur 'niet objectief' zijn. "Wel verwoorden zij principes waarop ook de universele rechten van de mens gebaseerd zijn. Dat houdt in dat ieder mens gelijk is voor de wet en beschikt over enkele onvervreemdbare rechten en vrijheden die noch door de staat noch door enig ander lid van de maatschappij mogen worden aangetast. Het gaat daarbij niet alleen om zaken als vrijheid van meningsuiting en de zekerheid dat je niet gediscrimineerd wordt, maar ook om het recht op onderwijs, gezondheid etc."

Ik vroeg Nauta op grond waarvan hij denkt dat de kwaliteit van bestuur op de eilanden van het Koninkrijk problematisch is. Nauta: "Met name de rapporten van de Algemene Rekenkamer (ARNA), de Landsaccountantdienst (SOAB) en de Ombudsfunctionaris wijzen uit dat de Antilliaanse bestuurders dikwijls ongestraft de bestaande regels van goed bestuur kunnen negeren. Wat ontbreekt is een goed werkend 'escalatiemodel'. Als blijkt dat iets niet in orde is, behoort een proces van maatregelen op gang te komen om het bestuur te corrigeren." Volgens Nauta wringt daar de schoen. Van een gebrek aan begrotingsdiscipline tot aan het benoemen van ambtenaren buiten de vastgestelde formatiekaders om. Deze en soortgelijke onrechtmatigheden worden alom geconstateerd, maar zelden gecorrigeerd. Hij karakteriseert het treffend als een 'free riders mentaliteit'. Natuurlijk vervult een dergelijke mentaliteit diverse functies.

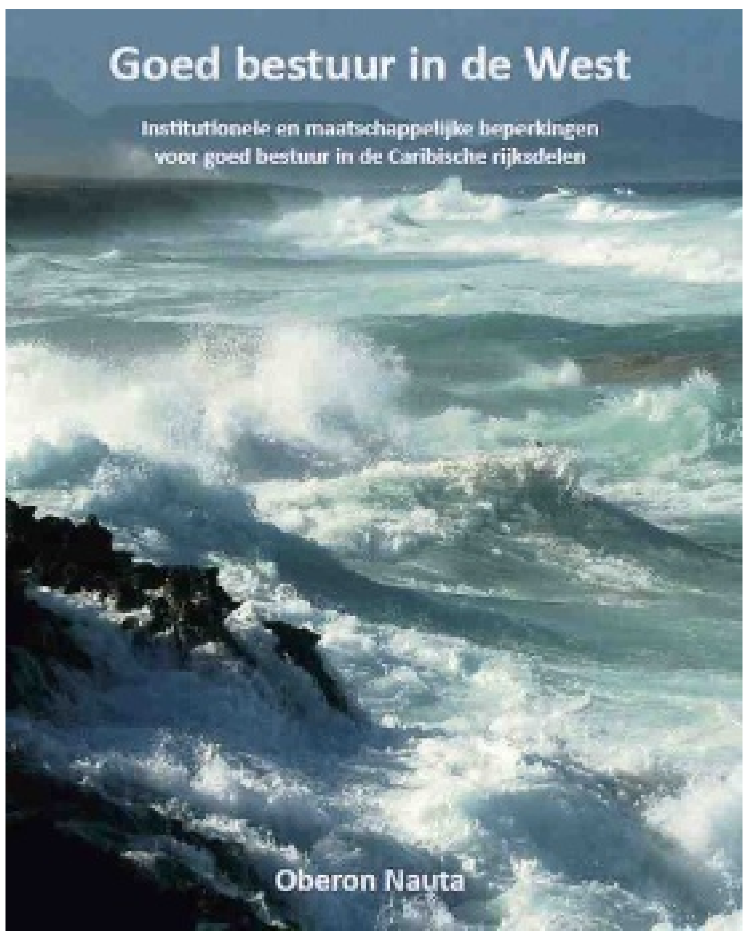

Wederzijdse afhankelijkheid

Om als politicus te kunnen functioneren moet je iets voor de kiezer doen. Als de kiezer geen zicht heeft op het algemene belang, zal de politicus geneigd zijn op het particuliere belang van de kiezer te focussen. "Dat zie je vooral gebeuren in kleinschalige samenlevingen die te kampen hebben met armoede en met grote verschillen tussen armen en rijken. Politiek (met het openbaar bestuur in het verlengde ervan) en electoraat worden elkaars gevangenen", aldus Nauta.

"Het cruciale punt voor Curaçao is de vraag of het bestuur de kans krijgt tegen de beginselen van goed bestuur te handelen zonder dat ze daar schade van ondervindt. Van die situatie is naar mijn mening op Curaçao sprake omdat het systeem van checks-and-balances van het institutionele stelsel onvoldoende functioneert."

De rol van ambtenaren

Welke rol vervullen de ambtenaren? Kun je van hen verwachten dat ze bestuurders op de vingers tikken wanneer basale regels van goed bestuur genegeerd worden? Niet dus, in de ogen van Nauta. Het systeem waarin zij opereren biedt daartoe geen prikkel. Op de eerste plaats heeft Nauta de indruk dat de gemiddelde Antilliaanse ambtenaar, in tegenstelling tot zijn Nederlandse collega, over weinig of geen assertiviteit jegens zijn meerdere of zijn bestuurder beschikt. "De cultuur van de angst manifesteert zich ook binnen het ambtelijk apparaat. De minister heeft alle touwtjes in handen en de ambtenaar waagt het niet aan welk touwtje dan ook te trekken." Daarom sluit hij zijn ogen voor terugkoppeling. Hij verbergt zijn kritiek en wordt niet gestimuleerd om creatief te zijn, te leren of initiatief te nemen. Van innovatie is in de verste verte geen sprake. Zo houdt het systeem zichzelf als niet-lerend systeem in stand en worden bestuurders niet door ambtenaren op de vingers getikt.

Het Nederlandse en het Britse model

Moeten we concluderen dat het Nederlandse model wellicht in Nederland werkt, maar niet elders in de wereld? Volgens Nauta is het Nederlandse bestuursmodel sterk geënt op de Nederlandse politieke tradities. Deze tradities komen slechts in beperkte mate overeen met die van Curaçao. De praktijk wijst daarom uit dat de bestuurspraktijk op het eiland afwijkt van die van Nederland. Zo lang het institutionele stelsel van Curaçao niet wordt aangepast aan de eigen Caribische realiteit, zal Nederland zich blijven bemoeien met de dagelijkse gang van zaken op het eiland. Op de British Overseas Territories als Anguilla is dat toezicht vanzelfsprekend. Mede daarom gaat het daar beter, aldus Nauta.

Dat brengt het gesprek op de vergelijking tussen de (voormalige) Britse eilanden en Curaçao.

De auteurs van de Commonwealth Caribische grondwetten hebben goed begrepen dat als gevolg van de kleinschaligheid, armoede en de schaduw van het koloniale verleden het openbaar bestuur in de regio vatbaar is voor slecht bestuur. Daarom hebben zij voorzieningen getroffen die deze vatbaarheid reduceren. De meest opvallende voorzieningen zijn de 'civil service commissions' en de mogelijkheid om wetten door de rechter te laten toetsen aan de grondwet om deze zo nodig buiten werking te stellen.

De service commissions zijn onder meer verantwoordelijk voor de meeste benoemingen binnen de overheid. De sollicitatieprocedures zijn aan strikte maar transparante regels gebonden en bemoeienis met deze commissies, ook door de politiek, is strafbaar. Indien een commissiebesluit in strijd is met de regels, kan beroep worden aangetekend bij de rechter.
Omdat commissieleden voor het behoud van hun baan niet afhankelijk zijn van verkiezingen en zij in hun taakuitoefening onschendbaar zijn, kunnen zij onafhankelijk van externe druk tot een gewogen oordeel komen.
Zodoende kan de politiek geen vriendjes met een benoeming belonen. Dit bevordert niet alleen de rechtsgelijkheid (iedereen met dezelfde capaciteiten heeft in principe dezelfde kans op een lucratieve overheidsbaan) maar zorgt er ook voor dat de meest capabele personen sleutelposities in de ambtenarij vervullen. Dat komt de kwaliteit van de dienstverlening en de doelmatigheid van de overheid ten goede. Ook maakt het de ambtenaar assertiever naar de bestuurders toe.

Op de Engelse eilanden heeft de gouverneur een scala van bestuurlijke verantwoordelijkheden. Naar eigen inzicht mag hij bijvoorbeeld de Attorney-General en, bepaald niet onbelangrijk inzake begrotingsdiscipline, de Chief Auditor benoemen. In de Nederlandse Antillen en thans op Curaçao mag de Raad van Advies over wetsontwerpen slechts adviseren. Op de Commonwealtheilanden wordt deze rol door de Senaat vervuld, die niet slechts adviseert, maar ook moet instemmen met een wetsontwerp voordat het door het parlement kan worden goedgekeurd.

De mogelijkheid voor de burger om wetten ter toetsing aan de rechter voor te leggen is een ander krachtig instrument in het institutionele stelsel van de Commonwealth. Met deze bepaling kan de regering gedwongen worden zich te houden aan de grondwet en wordt voorkomen dat de regering de belangen schaadt van een minderheid die niet in de coalitie is vertegenwoordigd. Op Curaçao ontbreekt deze mogelijkheid, waardoor de Staten rechter in eigen zaak is. Met andere woorden, als de meerderheid in het parlement vindt dat een wet door de beugel kan, en ook al schreeuwen de Raad van Advies en groepen burgers moord en brand, dan komt de wet er (tenzij de Gouverneur of de Koninkrijksregering ingrijpt).

Het effect van traditie

Interessant is dat Barbados al sinds 1639 over een volksvertegenwoordiging beschikt. Het eiland en zijn bewoners zijn trots op hun democratische traditie ook al werden de vroegere slaven uiteraard buitengesloten. Die tijd is voorbij. Nauta: "De bewaking van de kwaliteit van bestuur wordt als een gezamenlijke verantwoordelijkheid beleefd." Kennelijk bestaat daar jegens het bestuur een 'gevoel van eigendom' dat cruciaal is voor zowel kwalitatief goed als ook voor democratisch bestuur. Daarentegen zou op Curaçao volgens Nauta eerder sprake zijn van lethargie, kenmerkend voor landen waar jegens het bestuur weinig gevoel van eigendom bestaat. In dat verband is het zowel tekenend als alarmerend dat zoveel goed opgeleide Antillianen er niet over denken om te solliciteren naar een baan in het openbaar bestuur. Liever blijven ze werken binnen de particuliere sector of binnen de Nederlandse ambtenarij.

Wat er zou moeten gebeuren

De vraag rijst wat gedaan kan worden om het functioneren van het openbaar bestuur in de nieuwe landen Sint Maarten en Curaçao te verbeteren. "Ik ben van mening dat zonder een robuust institutioneel stelsel dat daadwerkelijk rekening houdt met maatschappelijke omstandigheden de kwaliteit van het openbaar bestuur onder druk zal blijven staan. Hoe dat stelsel eruit moet zien is een vraag die door de nieuwe landen zelf beantwoord moet worden, maar de regio verschaft verschillende goede voorbeelden."

Nauta ziet drie mogelijke scenario's. In het eerste neemt Nederland zijn verantwoordelijkheid zoals verwoord in artikel 43-2 van het Statuut. Wanneer een van de toezichtorganen onrechtmatigheden constateert en de volksvertegenwoordiging deze laat voortbestaan, maakt Nederland gebruik van zijn bestuurlijke instrumentaria (bijvoorbeeld een ministeriële aanwijzing) om in te grijpen." Nauta licht toe: "Dit lijkt in eerste instantie onwenselijk, maar vanuit het principe van volkssoevereiniteit is zij juist te verdedigen. De grondwet en alle andere wet- en regelgeving zijn namelijk door de volksvertegenwoordiging tot stand gekomen. Zij kunnen beschouwd worden als de wens van het volk. Als de regering onrechtmatig handelt, negeert zij feitelijk de wens van het volk. Zodoende wordt de regering van Curaçao zelf degene die volkssoevereiniteit aantast. Het optreden van Nederland moet dan niet gezien worden als een inbreuk op de autonomie van Curaçao, maar als een daad waarmee de regering gedwongen wordt zich te richten naar datgene wat met de eigen bevolking overeengekomen is."

Het tweede scenario bestaat uit het doormodderen op de ingeslagen weg. "De oude politiek blijft voortbestaan. Heikele dossiers als onderwijs en veiligheid worden niet krachtig opgepakt en belastinggeld wordt ondoelmatig besteed. Nederland blijft mopperen over de slechte bestuurskwaliteit op Curaçao terwijl Curaçao blijft mopperen over de neo-koloniale houding van Nederland." Voor Sint Maarten geldt hetzelfde.

Het derde, en in Nauta's ogen wenselijke, scenario is dat de nieuwe landen "daadwerkelijk ertoe komen hun eigen institutionele stelsel aan te passen. Deze optie heeft kans van slagen als op het eiland een breed maatschappelijk debat op gang komt waarin de toekomst van het eiland niet vanuit emoties maar vanuit inzichten omtrent goed bestuur wordt gevoerd. Dit debat heeft ambassadeurs nodig, die vanuit een diepe worteling in de samenleving met gezag kunnen spreken."

ÑAPA 2011
Nr. 25

Als vanouds

De vakantie zit er op, de bursalen zijn langdurig uitgezwaaid en de Ñapa begint als vanouds vanaf vandaag weer aan een nieuw lang seizoen, waarbij de redactie het voornemen koestert u, de lezer, iedere week zoals dat hoort een gevarieerde, interessante zaterdagbijlage van de Amigoe voor te schotelen.

Op pagina 5 kunt u van de hand van onze medewerker Otti Thomas het relaas lezen van beeldend kunstenaar Boy Namias de Crasto die al meer dan een halve eeuw in Nederland woont, maar in gedachten nog steeds op Curaçao verkeert. Een tentoonstelling van zijn werk is later dit jaar te zien in Gallery Alma Blou en momenteel in zijn woonplaats Bussum. "Ik hoef niet op Curaçao te wonen om over Curaçao te schilderen", onthult de schilder.

Pagina 7 is gereserveerd voor de tiende aflevering van de feuilleton 'Terug tot Tovar' van eindredacteur Hans Vaders. Het ligt in de bedoeling dat er hierna nog een drietal episodes volgt.

Weloverwogen en zonder enige vrees of plankenkoorts in het openbaar spreken is voor vele mensen niet bepaald een sinecure. Toch valt dit na enige oefening te leren. Medewerkster Judice Ledeboer bericht over de oprichting van 'CuraçaoPOWERtalk'. Deze nieuwe club levert professionele coaching in effectieve spreek- en presentatievaardigheden en het lidmaatschap staat open voor iedereen die geïnteresseerd is om te leren 'Powerspreken'.

Een authentiek succesverhaal op pagina 14. Verslaggeefster Marja Berk sprak uitvoerig met een 'ondernemer met hart en ziel. Vinod Daswani, geboren in Baroda, India, zeer succesvol op Curaçao. Bevlogen, spiritueel en betrokken. Zo wordt de oprichter en eigenaar van Sound & Vision Professional NV beeldend omschreven.

Kortom, een Ñapa als vanouds!

De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Jourell Cannister
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Marja Berk
Monique Casimiri
Jorge Curiel
Verele Ghering
Hans de Haan
Fred de Haas
Margot Hack
Bob Harms
Lisette Keus
Brede Kristensen
Angelo Linkers
Shakti Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Jan de Ruijter
Otti Thomas
Hans Vaders
William ten Veen
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Dragracing

'Imponeren, snelheid, show off'

Het was het weekend van dertig april, altijd een weekend met vele evenementen, en op Curaçao ook traditioneel het weekend van de ronkende motoren, knetterende uitlaten en spinnende wielen.

Tekst: Lisette Keus

Charley Anasagasti

Flavius Permit

Op Ronde Klip stond het opgepoetste staal statig te blinken in het felle licht van de bouwlampen. Het werd omringd door mannen met doekjes, gereedschap en camera's. De een liep trots om zijn auto of motor, anderen stonden zich te vergapen aan deze indrukwekkende machines. Maar alle mannen hadden dezelfde twinkeling in de ogen en dit kwam niet in de eerste plaats door het rondparaderende vrouwelijke schoon. Het was de ultieme jongensdroom die voor een enkeling realiteit is geworden en waar iedereen vol ontzag naar stond te kijken. De coureurs Charley Anasagasti en Flavius Permit en de kenners Jan Smit en Jeroen van den Belt vertellen over hun hobby, hun passie, hun levensstijl: dragracen.

Speciale motor

Zowel Anasagasti als Permit zijn geboren en getogen op het eiland, maar wonen nu in Nederland. En ook voor beiden geldt: wat begon met motorcross eindigde in dragracing.

Dragracen is een motor- en autosport waarbij twee coureurs tegen elkaar strijden en binnen zes tot twaalf seconden van 0 km/u naar 380 km/u gaan. De motoren en auto's zijn ingedeeld in klassen, wat weer per land verschilt, maar uiteindelijk gaat het maar om een ding, zo snel mogelijk rijden. Anasagasti: "Dragracen is explosief. Alles draait om maar zes à zeven seconden en maar 400 meter. En in deze 400 meter lijkt je adem even stil te staan. In Nederland is het maar een kleine sport, we hebben ook geen echte dragracecircuits, al zijn er wel een paar evenementen per jaar, zoals in Drachten. Maar meestal reizen we af naar andere landen als Engeland. Of dus nu naar Curaçao - voor het International Drag Fest - waar het meer leeft. Ik ben hier bijvoorbeeld door een liefhebber van het racen heen gehaald, samen met Jan (een van de bekendste monteurs van dragracemotoren) en Jeroen (de beste op het gebied van de techniek) om te racen op een motor die speciaal gebouwd is."

Schietgebedje

Permit: "Ik ben als zestienjarige jongen ooit begonnen met motorcrossen en daar nog een keer Caribisch kampioen in geweest. Met dragracen begon ik eigenlijk om te bewijzen dat ik het kon. Ik heb het geleerd van plagen, ik ging mezelf dus bewijzen. Ik kocht een motor en ben toen steeds zwaardere motoren gaan kopen. Maar voor elke motor geldt hetzelfde gave gevoel."

"Ja, echt", zegt Anasagasti. "Ik ben ook zo begonnen en ben verder gegaan met de auto's. Maar mijn passie ligt toch bij motoren. De snelheid. En het gevoel van vrijheid als je op de motor zit, een auto is namelijk gesloten, een motor vrij."

Van der Belt: "Dragracen is eigenlijk ook een hele emotionele en geestelijke sport; de beleving, de spanning en de uitdaging. Je krijgt er echt een mega-adrenalinekick van."

Permit: "Al ben ik wel zwaar geconcentreerd vlak voor een run. Ik sluit me af en race echt tegen mezelf. Ik doe mijn helm dicht en zeg een schietgebedje op. Ik ben stil en ken niemand tot ik terugkom. De coureurs proberen elkaar namelijk te imponeren. Dit door gas te geven en het wiel te laten spinnen. Zo heb je ook trucjes om extra lawaai te maken. Echt haantjes tegenover elkaar. Meestal heb je alles wel onder controle, maar soms ook niet. Dan kan het zijn dat je achterover slaat bij de start of dat er wat anders gebeurt. Maar ik geef nooit op."

Afstellen

Smit en Van den Belt zijn erbij om dit soort dingen dus te voorkomen. Smit valt Permit bij: "Bij dragracing is het dan ook heel erg belangrijk dat de hele motor goed is afgesteld. Als er iets niet goed zit, kan dat fataal zijn. De motor is bijvoorbeeld al gevoelig voor temperatuur. Het spelletje is niet zo moeilijk en zal je snel duidelijk worden, maar er zijn ten eerste heel erg veel regels aan verbonden, zoals het gewicht en ten tweede is het dus heel belangrijk dat bijvoorbeeld de koppeling goed is afgesteld."

Van den Belt: "En dat is het leuke aan deze nieuwe motor, alles bij deze motor wordt gelogd door een computer. Na de wedstrijd sluiten we die aan op een scherm en kunnen we precies zien hoe en wat er goed en fout ging. Zo kun je aan de eerste twee à drie seconden al zien of de race goed gaat verlopen, want de start is het belangrijkste. Je kunt het ook horen, maar dan moet je eigenlijk met je rug naar de race staan en wie wil dat nou, behalve de vrouw van de coureur?", lacht Van den Belt.

Van den Belt vervolgt: "Maar dit computersysteem is echt hightech. Een motormanagementsysteem noemen ze dit, zit overigens ook in Formule-1 auto's. Zo kunnen we dingen bijstellen en de motor optimaliseren om een nog snellere tijd neer te zetten. Amerikanen zeggen ook: 'The more you know, the faster you go'. Maar ik zeg wel altijd, al heb je nog zoveel dataloggers, de coureur blijft het belangrijkste. Maar in ieder geval, voor de veiligheid werkt het ook mee."

Angst

Anasagasti lacht en zegt: "Mijn moeder vindt het trouwens maar eng allemaal en is pas één keer komen kijken. Maar het gaat in de sport niet alleen om snelheid, het gaat dus ook om het imponeren, het is echt een show off sport. Vooral hier heb je de bling bling te pakken, bij de motoren, maar ook in de pakken en de helmen."

Permit: "Er zijn trouwens ook wel vrouwen die racen, zo heb je op Curaçao een vrouw die heel goed is. Zij is misschien zelfs wel een van de beste. Winnen of verliezen van een vrouw maakt me niet zoveel uit, al is het overwegend een mannensport, je mag hen niet onderschatten."

"Al is het toch wel pijnlijk", vult Anasagasti lachend aan. Imponeren, snelheid, show off? We zien ze allemaal wel eens voorbij scheuren, de jonge jongens op de buikschuivers. Vaak met alleen een spijkerbroek en een T-shirt aan. Ze dragen slippers en hebben hun helm - als ze die al op hebben - bovenop hun achterhoofd. Met hoge snelheden komen ze voorbij geracet en jaarlijks gebeurt er helaas een aantal keren ook datgene waar we allemaal bang voor zijn.

Permit en Anasagasti beginnen hoofdschuddend te zuchten, klaarblijkelijk een uiting van onbegrip. Permit: "Door hun helmen zo op hun achterhoofd te dragen willen ze laten zien wie er op de motor zit. Het geeft een bepaalde status, dat zit in de cultuur."

Anasagasti: "Ja, maar ik ken ook jongens waar ik al vanaf mijn derde, vierde jaar mee omging en die zich op hun achttiende dood hebben gereden. Ik begrijp hen niet, doe gewoon niet zo dom en zet je helm goed op en gebruik het liefst ook bescherming. Het is echt een flauwekulstatus. Doe gewoon je helm op en bescherming aan, je bent echt niet stoer als je dood bent."

Foto van de week

Dieren kunnen in de regel bijzonder nieuwsgierig zijn. Golden retriever Boris zet iedere namiddag als eerste zijn tanden in het meest recente nieuws, voordat hij de Amigoe trouw naar zijn baasje brengt. Deze foto werd gemaakt door Lieneke Koopmans uit Aruba. Heeft u een leuke foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Nationaliteit

Tekst: Monique Casimiri

Ik ben en blijf een Antilliaan. Ik ben en blijf een Bonaireaan. Ik voel me meer verbonden met de Antillen, dan met Nederland. Ik voel me hier wel op mijn gemak, en op zijn tijd ook thuis, maar echt thuisvoelen, dat is pas als ik voet zet op Hato, of op Flamingo airport. Met Aruba heb ik al alweer minder, dat ken ik ook niet. Ik ben er ooit één dag geweest.

Soms bekruipt mij wel eens het gevoel dat ik in de toekomst ooit misschien moet gaan kiezen. Kiezen welk paspoort ik wil hebben. Dat van Bonaire, dat van Curaçao (hoewel die keus mij waarschijnlijk niet geboden gaat worden) of een paspoort van Nederland?

Het heeft allebei zijn voor- en zijn nadelen, maar waar baseer ik mijn keus dan op? Op gevoel of ratio? Het zou waarschijnlijk veel gemakkelijker zijn om voor een Nederlands paspoort te kiezen. Nederland is bekend in de wereld. Je hoeft bij geen enkel grenskantoor of douanepoortje uit te leggen waar je vandaan komt.

Aan de andere kant, als ik nu veel ga reizen, dan leren ze Bonaire ook vanzelf kennen. Iedere keer weer uitleggen waar dat mooie eiland ligt is geen straf.

Ik zou wel voor allebei willen pleiten, maar zolang de heer Wilders dit kabinet blijft gedogen zal ik geen twee paspoorten mogen hebben. In sommige gevallen vindt hij één paspoort al te veel. Wat moet ik kiezen, ik kies in dat geval denk ik maar voor een Belgisch paspoort. Ik heb geen idee hoeveel Antillianen daar wonen, maar ze zullen er vast zijn. Er worden daar ook al jaren Antilliaanse feesten gehouden.

Waarom België? Om één hele simpele reden: ze hebben daar nog geen kabinet, die zijn zo druk bezig met hun eigen sores, dat ze helemaal niet in de gaten hebben, dat er weer zo'n buitenlander binnenkomt. Hé, ik meld mij bij de burgerlijke stand en als ze vragen wat mijn nationaliteit is zal ik zeggen: ik ben geboren op Bonaire, getogen op Curaçao, van oudsher ben je dan ook Nederlander, maar wil nu Belg worden. Ik ben benieuwd hoe ze mij dan zullen wegschrijven in de boeken.

En als ik dan na een paar jaar besluit om toch weer naar Nederland te willen verhuizen, dan zou ik graag willen dat de heer Wilders mij persoonlijk ergens komt inschrijven. En als de Belgen het net zo goed doen als een enkele ambtenaar op Curaçao, dan word ik nooit uitgeschreven uit België, maar net als mijn zus afgeschreven.

‘Neerlands slavernijverleden’

De rol van NiNsee

Na zijn weigering om in 2007 aanwezig te zijn bij de herdenking van het Nederlandse slavernijverleden, overwon de voormalige Nederlandse minister-president Balkenende later zijn schroom en verscheen op 1 juli 2008 bij het Nationaal Slavernij Monument in het Amsterdamse Oosterpark om een officiële toespraak te houden die voornamelijk een herhaling was van wat veel Amerikaanse en Europese gezagsdragers al vóór hem hadden gedaan: zeggen hoe erg het allemaal wel was geweest.

Tekst: Fred de Haas

De voormalige premier putte zich uit in het schilderen van het afkeurenswaardige karakter van het slavernijverleden: “schamel, beschamend, verwaaid, schrijnend leed, vernedering, exploitatie, onderdrukking, volstrekt verwerpelijk, slachtoffer, zonder respect, pijnlijk, niet ongedaan te maken, verafschuwen, geketend, smet op het blazoen, schaamteloos, mensonterend, kan alleen in de zwaarste bewoordingen worden veroordeeld, donkere slavernijgeschiedenis…” Goedbedoeld. Maar dat wisten we allemaal al. Gelukkig zei hij ook dat ‘slavernij en slavenhandel onlosmakelijk zijn verbonden met onze vaderlandse geschiedenis’ en dat ‘de donkere slavernijgeschiedenis thuishoort in ons onderwijs’.

Bovenstaande is reden genoeg om - heel in het kort - in te gaan op zin en achtergrond van het herdenken van de slavernij, waarbij ik me voornamelijk zal beperken tot wat betrekking heeft op ‘onze eigen’ Antilliaanse en Surinaamse afstammelingen van de indertijd tot slavernij gebrachte Afrikanen; ook zal ik iets zeggen over de manier waarop Frankrijk met zijn slavernijverleden worstelt.

Franse Cariben

Tussen 1998 en 2001 dragen Frans-Caribische gedeputeerden de boodschap uit dat alle Fransen de slavernijgeschiedenis moeten kennen en leren zien als onlosmakelijk deel van de Franse vaderlandse geschiedenis. Onwetendheid en onverschilligheid waren immers nog steeds troef en Europeanen konden nog steeds rustig overzee gaan werken zonder dat ze ook maar iets afwisten van de gemeenschap waarin ze gingen wonen.

Na vier jaar van debatten in de Franse Tweede Kamer krijgt Christiane Taubira, gedeputeerde van Frans-Guyana het voor elkaar dat er op 21 mei 2001 een wet werd aangenomen waarvan de artikelen 1 en 2 stellen dat de slavenhandel een misdaad tegen de menselijkheid was en dat de slavernij in de wetenschappelijke onderzoeksprogramma’s en schoolprogramma’s de plaats moet krijgen die het verdient.

In Nederland zijn er, helaas, nogal wat mensen die iets tegen slavernijherdenkingen hebben.

Trots op Nederland

Toen onze voormalige minister voor Vreemdelingenzaken, Rita Verdonk, haar politieke partij Trots Op Nederland introduceerde, sprak zij de volgende hysterische (sic!) woorden.

“Om te beginnen, dames en heren, is er een sterke ‘Weg Met Ons Stroming’ die ons al jaren wil doen geloven dat onze cultuur niet bestaat en die onze normen en waarden zelfs minderwaardig vindt ten opzichte van andere culturen. Ze stellen bijvoorbeeld het Sinterklaasfeest ter discussie en willen overal slavernijmonumenten neerzetten om ons als slecht af te schilderen etc etc. (...). Daarvan zeg ik: Genoeg!”

Het uitventen van dit soort gedachten is het summum van demagogie en populisme en pleit er in elk geval onbedoeld voor dat er nog gedurende lange tijd herdenkingen moeten plaatsvinden.

‘La sène fini kasé’

Moeten we dan blijven herdenken? De slavernij is toch in 1863 afgeschaft? De kolonisatie is toch al een halve eeuw voorbij? Vragen die altijd opduiken als er weer een herdenking plaatsvindt en die steevast beantwoord moeten worden met een volmondig JA. Ja, we moeten blijven herdenken zolang er problemen zijn die voortkomen uit een onverwerkt verleden en zolang de kleur zwart nog een ‘foute’ kleur is en er nog sprake is van racisme en discriminatie.

Het is in dit verband zinvol om even te denken aan de boodschap die Frantz Fanon (1925-1961), de beroemde psychiater/schrijver uit Martinique, in zijn Peau Noire, Masques blancs (Zwarte huid, Blanke maskers) heeft verwoord: de zwarte Antilliaan is vervreemd van zichzelf omdat hij een Blanke probeerde te worden en opgesloten bleef in een wit denkraam.

Er is gelukkig veel ten goede veranderd sinds Fanon zijn beroemde boek schreef, maar toch is er nog steeds bij sommigen sprake van een psychische nood, een nood die altijd heeft bestaan en die vanaf het begin van de formele afschaffing van de slavernij treffend is verwoord door een Creools spreekwoord uit La Réunion: ‘La sène fini kasé, zesclav touzour amaré’ (de keten is gebroken maar de slaven zitten nog steeds vast).

De tegenwoordige afstammelingen van de vroegere slaven dreigen het slachtoffer te worden van het feit dat de slavernijperiode als het ware verdwijnt uit het bewustzijn van de koloniserende landen en geen rol meer speelt in de ‘vaderlandse’ geschiedenis. Gelukkig dat het NiNsee, het Nationaal Instituut Nederlands Slavernijverleden en Erfenis, het collectieve geheugen af en toe eens opfrist.

De eerlijkheid gebiedt te constateren dat men in Nederland nauwelijks geïnteresseerd was in de gedachten en gevoelens van de gekleurde medemens van overzee. Alleen radioprogramma’s als Tambú en Zorg en Hoop besteedden aandacht aan het politieke, culturele en sociale wel en wee van Antillianen en Surinamers. De Wereldomroep dreigt ook het slachtoffer te worden van de bezuinigingen. Of dat veel uitmaakt, weet ik niet. Want welke Nederlander luistert er naar programma’s die over Antillianen gaan?

Herdenking

“Treedt toe! Treedt toe!” Even dacht ik dat ik bij een sekte was beland. Maar het vriendelijke gezicht van de gastheer kón eenvoudig niet bij een sekte horen.

Het was 17 augustus 2008. Ik was naar de Muiderkerk in Amsterdam gegaan om een herdenkingsbijeenkomst bij te wonen van de opstand (1795) van de Curaçaose ‘slaaf’ Tula.

Geïnspireerd door de gebeurtenissen op Haïti, waar de slaven hun vrijheid hadden verworven door een besluit van de Franse Conventie in 1794, had Tula het plan opgevat om dezelfde rechten op te eisen voor de mensen in Curaçao.

In de Muiderkerk verliep het programma vlekkeloos en de optredenden zeiden zeer persoonlijke en rake dingen. Psychiater Helberg vertelde dat ‘alle botten in Tula’s lichaam met een ijzeren staaf werden gebroken, te beginnen bij zijn voeten. Vervolgens werd zijn gezicht verbrand en uiteindelijk werd hij onthoofd’. Ik vroeg me af of dat allemaal wel zo expliciet moest worden vermeld, maar ja, onze voorouders konden er inderdaad wat van. Toen Balthasar Gerards, de moordenaar van Willem van Oranje werd gepakt werd zijn rechterhand, waarmee hij het wapen dat de Vader des Vaderlands had gedood had vastgehouden, in een soort wafelijzer verpletterd. Daarna werden zijn armen en benen bewerkt met gloeiende tangen, zijn geslacht werd afgesneden, zijn borst opengesneden en zijn hart werd eruit gerukt en in zijn gezicht geworpen. Ten slotte werd hij onthoofd en gevierendeeld. Op een plein in Delft.

Zoiets te weten kan ook geen kwaad voor het collectieve geheugen.

“De donkere slavernijgeschiedenis hoort thuis in ons onderwijs.” De voormalige Nederlandse premier stond niet alleen in zijn verlangen om de slavernijgeschiedenis onder te brengen in het onderwijs. De Franse premier Sarkozy ging hem al voor.

Hier volgt een gedeelte van de toespraak van de Franse president op 10 mei 2008 bij de nationale herdenking van de slavernij en de afschaffing hiervan:

“Deze geschiedenis moet worden opgenomen in de schoolboeken, zodat onze kinderen kunnen begrijpen wat de slavernij echt heeft betekend, zodat onze kinderen geen idee kunnen krijgen van het grote lijden dat de slavernij teweeg heeft gebracht en welke wonden dit heeft geslagen in de ziel van hen die door niets bevrijd kunnen worden van dat tragische verleden.”

Taak van de politiek

Herdenken is geen taak van de school, het onderwijs is een taak van de politiek. Het is wel de taak van de scholen in Nederland en op de Antilliaanse eilanden om de blik op die loopt van kolonisatie/slavernij naar dekolonisatie en emigratie inzichtelijk te maken.

Vervolg op pagina 6

NiNsee
NATIONAAL INSTITUUT NEDERLANDS SLAVERNIJVERLEDEN EN ERFENIS

Culturele Agenda

Kunst & exposities

Footprints forever

Zondag 7 augustus is van 18.00- 20.00 uur bij Galeria Kas di Kultura de opening van de expositie ‘Footprints for ever’ van Sandra Leonora (Chana). Voor de opening is de ingang via de CPA t/o Villa Maria. Openingstijden van de Galeria: maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00 en van 14.00-16.30 uur. Zaterdag van 09.00-13.00 uur. Deze tentoonstelling valt te bezichtigen tot 22 augustus.

Verhalen van de zee

In het Maritiem Museum te Scharloo Abou is t/m 20 augustus de expositie ‘Verhalen van de zee’ met werken van Astrid van Dorp te bezichtigen van dinsdag t/m zaterdag van 09.00-16.00 uur.

Jean van Lingen

In MonArt Gallery in het Renaissance Rif Fort is de fototentoonstelling ‘Oeuvre tentoonstelling Jean van Lingen’ ‘It’s about the work, nothing but the work´ (Rufus Collins) nog te zien tot 30 augustus dagelijks tussen 09.00 en 19.00 uur. Deze expositie toont een representatief beeld uit het 25-jarig oeuvre van Jean van Lingen (1954, Frankrijk). Hij is de enige fotograaf die zo uitgebreid en consistent de geschiedenis en de ontwikkeling van cultureel divers theater in Nederland van de afgelopen 25 jaar heeft vastgelegd. Vrijwel alle groepen en makers met wortels in de Antillen of Suriname verschenen wel voor zijn lens. De fototentoonstelling is samengesteld en gemaakt door Theater Instituut Nederland in samenwerking met MC en was vorig jaar oktober te zien in het MC-theater in Amsterdam waar het de opening van dit nieuwe theater opluisterde.

‘Golf voor de boeg’, Astrid van Dorp.

Dans & Theater

Kacho mes ta biba miho

Isolde, een mooie meid, leeft een turbulent leven samen met haar vriendin Martiza. Ze leven er elke dag op los. Problemen komen dan ook snel en de vriendinnen krijgen heftige ruzie. Isolde wordt het huis uitgezet en smeekt de blinde, eenzame buurman Frido om onderdak. Zij wil Martiza een lesje leren en een doorn in het oog zijn bij alles wat ze doet. Uiteindelijk betalen ze allebei een zware rekening. Een humoristische voorstelling van Juni Aniceta.
Zaterdag 6 augustus om 21.00 uur
Zondag 7 augustus om 18.00 uur
Entree: 27,50 gulden
Taal: Papiamentu
Locatie: Teatro Luna Blou

Boskwiri: Ora bo ta wak den di mi, otro ta fiesta den di bo

Dit stuk laat het verhaal zien van een man die zich erg bemoeit met het leven van anderen. De hoofdrolspeler (Boskwiri) is dagelijks te vinden bij een snèk. Hij voert het hoogste woord en geeft commentaar op alles en iedereen. Zelf vindt hij dat zijn leven perfect is. Zijn vrouw zal hem zeker niet verlaten en bij hem kan nooit iets misgaan. Dit toneelstuk probeert te vertellen dat wanneer je zelf zo bezig bent met het leven van een ander, je vergeet en niet door hebt wat er in jouw eigen leven gebeurt. In het stuk is er ook een speciaal optreden van Chokoi.
Zaterdag 13 augustus om 21.00 uur
Zondag 14 augustus om 20.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden
Taal: Papiamentu

CLOSE-UP

CLOSE-UP is een voorstelling waarin beweging, muziek en tekst een theatraal geheel vormen. De jongeren hebben onder begeleiding van twee ervaren theatermakers zelf het materiaal voor de voorstelling ontwikkeld. Zo hebben zij samen een nieuw verhaal gemaakt. Een verhaal over ver weg zijn en dichtbij willen komen. Over dat als je beter kijkt je iets anders ziet dan je had verwacht. Over dingen die je het blote oog niet kunt zien. Over details. Maar ook over zo dichtbij zijn dat je niet meer goed ziet wat je naar kijkt.
Zaterdag 13 augustus om 20.00 uur en zondag 14 augustus om 19.00 uur
Locatie: La Tentashon
Entree:10 gulden
Taal: Papiamentu

Muziek

Opera-concert

Een bijzonder Opera-concert vindt op 20 augustus in de Fortkerk en op 27 augustus in Het Curaçaosch Museum plaats. Sopraan Barbara Haveman en aan de piano Frederico Sarti met werken van Verdi, Mozart en Puccini. Aanvang 20.00 uur.

Film

Euroscope Curaçao 2011: Films from Europe

In de maanden augustus en september vindt in Teatro Luna Blou Euroscope Curaçao 2011 plaats. Tijdens dit filmfestival kan de liefhebber van Europese films elke donderdag en vrijdag om 19.00 uur genieten van een film uit een Europees land, inclusief Nederland.
Tijd: Elke donderdag en vrijdag in augustus en september om 19.00 uur
Entree : 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou

Boeken & literatuur

Changá

In 1973 kwam Frank Martinus Arion met één klap de Nederlandse literatuur binnen. Zijn debuutroman Dubbelspel kreeg juichende kritieken en werd bekroond met de Van der Hoogtprijs. Nu is het boek voor het eerst verkrijgbaar in het Papiamentu, vertaald door Lucille Berry-Haseth, met als Papiamentstalige titel Changá.

Varia

Workshops Bloemhof

Landhuis Bloemhof heeft haar nieuwe workshops bekend gemaakt voor 2011-2012.
Basic oil painting techniques, Introduction to welding, Jewelry design with silver clay, Mind mapping: Get your creativity flowing, Tai Chi in the morning, Tai Chi in the late afternoon, Qi Gong (Chi Kung), The world of drums, More Welding Techniques: Continuation of introduction to welding, Batik, Model drawing/painting, Basic Printing Techniques, Decoration Techniques, Surrealism, 3D Portraits, Watercolor, Watercolor continuation, Collages, Portrait painting/ drawing.
Voor meer informatie kunt u bellen naar 737.5775 of emailen: info@bloemhof.an

Ascencion

Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Hapjes, drankjes en muziek aanwezig.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert op donderdag 11 en 25 augustus rondleidingen. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De beheerder brengt u op de hoogte van de bijzonderheden en wetenswaardigheden van de plantage Ascencion en de flora en fauna in het omliggende natuurgebied. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname 10 gulden per persoon en koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen. Deelname kost tien gulden en is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

Bij voldoende belangstelling organiseert de Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascencion op vrijdag 12 augustus een avondwandeling. Vanaf 16.30 uur bent u welkom op het landhuis. Vertrek 17.00 uur. De route loopt onder meer langs Boca Ascencion waar de schildpadden zich regelmatig laten zien. Deelname inclusief koffie en limonade bij aankomst, patia en maaltijd na afloop bedraagt 25 gulden. Kinderen tot 12 jaar 12,50 gulden. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave tot 9 augustus via tel: 864 1950 of 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

Werk van fotograaf Jean van Lingen, te zien in MonArt Gallery.

Nieuw & opmerkelijk

Training Belichting

Dansschool Turning Point organiseert in samenwerking met de Mondriaan Stichting de training ‘Belichting Bewegende Podiumkunsten’. Een goede belichting is essentieel bij een voorstelling, het licht vertelt immers ook een verhaal. De training is bedoeld voor zowel technici als artistiek leiders van dansscholen, theatergezelschappen of anderzins. Na afloop van de training zijn de deelnemers in staat een lichtplan op te stellen en uit te voeren. Meld u snel aan, er zijn nog maar enkele plaatsen beschikbaar.
Duur en periode: 10 dagdelen, van 5 t/m 17 september
Plaats: La Tentashon, Teatro Luna Blou, WTC
Kosten: max. 500 gulden per deelnemer
Voor meer informatie: Nelly Schotborgh 5247521, Rita Koeks 5629920

Noteert u alvast:

Plein Air Festival

29 augustus t/m 3 september. Openluchtschilders laten hun talenten zien op het Wilhelminaplein. Meer informatie: www.pleinaircuracao.com.

North Sea Jazz

2-3 september. Artiesten vrijdag 2 september: Sting, Kassav’, Earth Wind & Fire, Danilo Perez Trio, Chic featuring Nile Rodgers, Branford Marsalis Quartet, Levi Silvanie, Poncho Sanchez and his Latin Jazz Band featuring Terence Blanchard, Sharon Jones & The Dap Kings. Zaterdag 3 september: Stevie Wonder, Juan Luis Guerra, Chucho Valdes Afro Cuban & Messengers, Rubén Blades, Ronchi Matthew and his All Star Band, Roberto Fonseca and Dionne Warwick. Meer informatie: www.curacaonorthseajazz.com.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

Medisch

De oogst van recent onderzoek (2)

Tekst: Hans de Haan

In de gerenommeerde wetenschappelijke en medische tijdschriften verschijnen regelmatig publicaties over onderzoek dat heel belangwekkend is en een breder publiek verdient. Hetzelfde geldt voor promotie-onderzoek in Nederland, meestal van geneeskundigen in opleiding tot medisch specialist; in deze aflevering zelfs van een huisarts uit Curaçao. Soms betreft het opwindend, innoverend onderzoek dat de weg opent naar nieuwe vormen van diagnos¬tiek en behandeling. Kortom, voldoende reden om weer een selectie van zulk interessant onderzoek te presenteren.

Promotie-onderzoek over abortus op Curaçao
De Curaçaose huisarts Adriana Boersma heeft in 2010 onderzoek gedaan naar abortus en de meningen van vrouwen daarover. Op 18 april 2011 promoveerde zij op de resultaten hiervan aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Op Curaçao wordt abortus op verzoek van een vrouw verricht door 11 van de 102 huisartsen. Het abortusgetal, dat staat voor het aantal zwangerschappen dat wordt afgebroken per 1000 vrouwen in de leeftijd van 15-45 jaar, is 38. Dit getal is vergelijkbaar met dat van Antilliaanse vrouwen in Nederland, voor wie het abortusgetal 41 is. Voor alle vrouwen in Nederland samen geldt een abortusgetal van 8.6. Boersma stelt dat de meeste onbedoelde zwangerschappen ontstaan als gevolg van geen of inconsequent gebruik van betrouwbare, moderne anticonceptie. Dit is te wijten aan beperkte kennis en een - cultureel bepaalde - negatieve houding ten aanzien van anticonceptie. Zo wordt op scholen gebrekkige seksuele voorlichting gegeven en komen de kosten voor anticonceptie voor eigen rekening omdat deze niet worden vergoed door de meeste ziektekostenverzekeraars. Uit een vragenlijstonderzoek onder 146 vrouwen is gebleken dat - ondanks het hoge aantal abortussen - deze vrouwen deze ingreep toch niet beschouwden als een vorm van geboorteregeling. Volgens Boersma is op Curaçao dringend behoefte aan voorlichting over seksualiteit en anticonceptie die aansluit bij de cultuur. Dit is gewenst om het effectieve gebruik van anticonceptie te vergroten en daarmee het grote aantal abortussen te verminderen. Ook pleit Boersma voor vergoeding van anticonceptie door de verzekering, aandacht voor de medische uitleg van abortus en voor de psychische en sociale impact ervan.

Kunstmatig eiwit blokkeert griepvirus
Kortgeleden hebben Amerikaanse onderzoekers, Sarel Fleischman en zijn collega's van de University of Washington te Seattle, een kunstmatig eiwit gemaakt dat in staat is de werking van een griepvirus te blokkeren. Deze buitengewone ontdekking werd gepubliceerd op 13 mei 2011 in het gezaghebbende tijdschrift Science. In onze lichaamscellen vinden processen plaats die

Ook grotere brandwondenlittekens kunnen tegenwoordig dankzij nieuwe techniek in één operatie verwijderd worden.

worden uitgevoerd door talloze, verschillende eiwitten. Elke cel is omgeven door een beschermende membraan en deze eiwitten zorgen ervoor dat er openingen ontstaan in die membraan waardoor bijvoorbeeld zuurstof en voedingsstoffen de cel kunnen binnenkomen. Deze eiwitten zijn te vergelijken met sleutels die de verschillende sloten van de cel kunnen openen en dichtmaken. Virussen die van buitenaf het lichaam binnendringen, maken ook graag gebruik van dit systeem door zelf een paar eiwitten aan te dragen die ook als sleutels op die sloten van de cellen passen, zo ook het griepvirus. Om die aanval van een virus af te slaan, moet er een eiwit worden gevonden dat ervoor zorgt dat de sleutel van het virus niet meer past op het slot van de cel. Dit is nu precies wat de onderzoekers hebben gevonden. Door middel van ruim honderdduizend uur rekenen door tientallen computers tegelijk, hebben de onderzoekers de ideale eiwitvorm kunnen vaststellen waarmee een bepaald griepvirus kan worden gedwarsboomd. Ze vonden twee nieuwe eiwitten die niet alleen precies op het virus passen, maar het ook 'muilkorven'. Het uitgangspunt waren talloze staafjes op het virus die bestaan uit hemagglutinin (HA) waarmee het virus de cel kan binnendringen. De onderzoekers hebben dus twee kunstmatig samengestelde eiwitten geconstrueerd die in staat zijn de functie van het HA te blokkeren. De redactie van Science noemde deze ontdekking een doorbraak, maar waarschuwde dat het ontwerpen van nieuwe eiwitten voor andere virussen nog best lastig zal zijn.

Verbetering van brandwondenbehandeling
In de brandwondenzorg is de overleving van patiënten de laatste decennia aanzienlijk verbeterd. Omdat er steeds meer patiënten met grote brandwonden overleven, krijgen ook meer patiënten te maken met de nadelige gevolgen van littekenvorming. Littekens van brandwonden geven vaak, ook op de lange termijn, een zeer matig cosmetisch en functioneel resultaat. Het verhelpen van deze problemen vraagt meestal om meerdere (plastisch chirurgische) ingrepen. Pauline Verhaegen, plastisch chirurg in opleiding, onderzocht nieuwe technieken op het gebied van brandwonden- en littekenreconstructies en promoveerde hierop op 8 juli 2011 aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Verhaegen laat zien dat met behulp van de zogenoemde huidoprektechniek, veel grotere en ontsierende brandwondenlittekens in één keer, in één operatie verwijderd kunnen worden. Dit heeft als voordeel voor de patiënt dat deze slechts eenmaal geopereerd hoeft te worden aan een ontsierend brandwondenlitteken, terwijl voorheen twee of meer operaties nodig waren om het gehele litteken te verwijderen.

De oorzaken van angst en depressie
Het is al lang bekend dat zowel erfelijke als omgevingsfactoren een rol spelen bij het ontstaan van angst en depressie. Voor het eerst zijn nu echter de verschillende effecten van aanleg en omgeving in het brein aangetoond. Dit is op een zeer bijzondere wijze uitgevoerd, namelijk bij eeneiïge tweelingen, met behulp van onder meer een functionele MRI. Saskia Wolfensberger maakte op deze manier afbeeldingen van hersenactiviteit bij een groep eeneiïge tweelingen, waarop zij promoveerde op 11 mei 2011 aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.
Zij vergeleek afbeeldingen van MRI's van leden van een eeneiïge tweeling met hoog risico op angst en depressie met die van hun tweelingbroer of -zus met een lage kans op deze stoornissen. In de hersenactiviteit bleken inderdaad opvallende verschillen op te treden. 'Aangezien eeneiïge tweelingen genetisch identiek zijn, moeten de gevonden verschillen verklaard worden door omgevingsfactoren', aldus Wolfensberger. Door gebruik te maken van controlegroepen van eeneiïge tweelingen waarbij beide helften een laag of juist een hoog risico op angst- en depressieklachten vertoonden, kon ook een gebied in de hersens worden aangewezen (de frontale kwab) waarop zowel genetische als omgevingsfactoren een schadelijke invloed blijken te hebben.

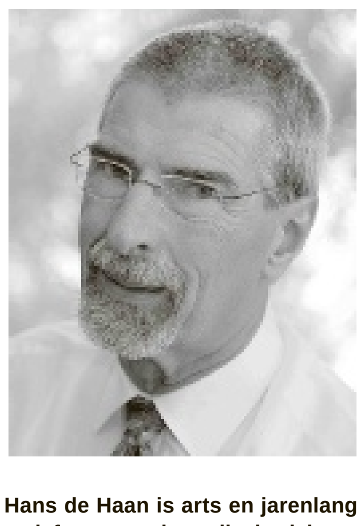

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

Veiligheid

Vakantiezwembad vaak gevaarlijk

Na berichten in de media over een incident in een zwembad op Curaçao, blijkt dat ook de veiligheid in zwembaden van vakantie- en aquaparken in Europese vakantiebestemmingen in de helft van de gevallen ver onder de maat is.

Een internationaal onderzoek dat in opdracht van The Blue Cap Foundation is uitgevoerd, wees uit dat de afzuigpunten het grootste risico vormen in de zwembaden. Kinderen maar ook volwassenen kunnen daar onder water aan vastgezogen worden, met dramatische gevolgen. De stichting heeft onderzoek gedaan in vakantieresorts in Turkije, Griekenland, Egypte, Italië en Frankrijk.

Van de resorts die hebben meegewerkt, heeft de helft een levensgevaarlijk watercirculatiesysteem. In zowel de Nederlandse wet als in de Europese zwembadnormen staat dat openingen onder de waterspiegel zo moeten zijn uitgevoerd dat het risico op vastzuigen of bekneld raken van zwemmers wordt voorkomen. Uit het onderzoek blijkt echter dat er vaak een behoorlijke zuigkracht op deze openingen staat, soms wel tot het tienvoudige van wat een volwassene kan weerstaan om niet vastgezogen te worden. Dit komt vooral voor bij baden waaraan water wordt onttrokken voor bijvoorbeeld een waterglijbaan.

Opvallend is dat veel zwembadbeheerders onwetend zijn over de gevaren, terwijl het probleem vaak met eenvoudige middelen kan worden opgelost.

Beweging

Kinderfysiotherapie

Vanaf 1989 kreeg de kinderfysiotherapie een plek in de gezondheidszorg op Curaçao, doordat twee fysiotherapeuten zich aan het specialiseren waren op dit gebied van de fysiotherapie. Door het behalen van diverse deelcertificaten waren zij uiteindelijk in 1990 klaar, en ook in Nederland geregistreerd als kinderfysiotherapeut. Op Curaçao is dit helaas nog niet mogelijk, omdat het beroep niet beschermd is.

Tekst: CVF

Voor deze periode waren het de algemene fysiotherapeuten die kinderen behandelden. Het vakgebied kinderfysiotherapie heeft zich door de jaren heen zodanig ontwikkeld,dat er nu een Professional Master Opleiding Kinderfysiotherapie is en sinds 2009 is er ook een afgestudeerde kinderfysiotherapeut van deze opleiding op Curaçao werkzaam, naast de reeds aanwezigen.

Door wie?
De kinderfysiotherapeut heeft naast de basisopleiding fysiotherapie een aantal vereiste deelcertificaat opleidingen/cursussen gevolgd of zoals sinds 2003 in Nederland de verplichte professional master hbo-opleiding kinderfysiotherapie. Hierdoor heeft hij/zij de nodige specialistische kennis opgedaan om met kinderen en jeugdigen van 0-18 jaar te kunnen werken.

De kinderfysiotherapeut observeert, onderzoekt en behandelt maar geeft ook voorlichting en advies aan de ouders.
De kinderfysiotherapeut heeft naast een ruime kennis van de motorische (grove en fijne) en zintuigelijke ontwikkeling van het kind, ook kennis van andere ontwikkelingsgebieden zoals spraak-taal, sociaal-emotionele en verstandelijke ontwikkeling. De kinderfysiotherapeut is in staat om onderscheid te maken tussen een normale, vertraagde en/of afwijkende motorische en zintuigelijke ontwikkeling.

Voor wie?
Een kind moet nog van alles leren. De meeste kinderen ontwikkelen zich op een natuurlijke manier. Door te bewegen en te spelen ontwikkelen zij hun zintuigen en motoriek en groeien zo tot volwassenheid. Bij sommige kinderen is sprake van een vertraagde of afwijkende ontwikkeling. Dit kan het gevolg zijn van een aandoening aan zintuigen, organen, het zenuwstelsel of het houdings- en bewegingsapparaat. Omdat bij elke leeftijd bepaalde vaardigheden horen, is vast te stellen of de ontwikkeling van het kind vertraagd of afwijkend is.

Hoe kom je er?
Het kind kan doorverwezen worden door een huisarts, specialist, consultatiebureau-arts en de school die het kind bezoekt. Andere disciplines (logopedist, ergotherapeut, psycholoog, orthopedagoog) kunnen het ook nodig vinden dat het kind door een kinderfysiotherapeut gezien wordt. Dan geschiedt de verwijzing via een arts.

Wat gebeurt er?
Als het kind is doorverwezen wordt het geobserveerd en onderzocht. Om een zo compleet mogelijk beeld van de motorische vaardigheden te krijgen, wordt vaak informatie ingewonnen bij de ouders, de school en eventuele andere hulpverleners. Voor het onderzoek en de observatie van de motoriek heeft de kinderfysiotherapeut vaak 2 à 3 behandelsessies nodig; een en ander afhankelijk van hoe gemakkelijk het kind meewerkt en/of het gemakkelijk van ouder(s)/verzorger te scheiden is.
Afhankelijk van de resultaten en de hulpvraag van de ouder(s)/kind, stelt de kinderfysiotherapeut een behandelplan op. De behandeling zal erop gericht zijn de motorische en de zintuigelijke ontwikkeling van het kind te stimuleren. Hierbij spelen functionele aspecten een centrale rol.
Kindgerichte werkruimte is belangrijk om het plezier in bewegen te vergroten en specifieke functies uit te lokken. De behandeltijd ligt tussen de 30 en de 40 minuten afhankelijk van het probleem.

Kind en ouders/verzorgers
De kinderfysiotherapeut betrekt de ouders/verzorgers zodanig bij de behandeling dat zij inzicht krijgen in de problematiek van het kind. Hierdoor hebben de ouders/verzorgers meer mogelijkheden het kind in het dagelijks functioneren te begeleiden.
Als het nodig is, vindt de behandeling thuis plaats. Het is vaak ook gewenst dat er overleg is met de crèche/(speel)school die het kind bezoekt, zodat het kind ook in deze situatie optimaal begeleid kan worden.

Samenwerking?
Tijdens de ontwikkeling van het kind kunnen zich nieuwe aspecten van de problematiek voordoen. Het kan dan noodzakelijk zijn samen te werken met andere disciplines zoals revalidatieartsen, logopedist, ergotherapeut, leerkracht, orthopedagoog/psycholoog, maatschappelijk werker en de school/speelschool of crèche.
Uit voorgaande blijkt hoe belangrijk het is om een interdisciplinair overleg te hebben, indien het kind door diverse disciplines gezien wordt. Met de revalidatiearts is er een maandelijks overleg omtrent de kinderen die in de eerstelijns gezondheidszorg (onder meer particuliere praktijk) gezien worden door zowel de revalidatie-arts als de overige disciplines. Daarbij zijn de ouders, het kind en de hulpverleners aanwezig.

De rubriek 'Beweging' verschijnt om de week in de Ñapa en wordt verzorgd door de Curaçaose Vereniging van Fysiotherapeuten. Meer informatie: www.fysiotherapiecuracao.com of email info@fysiotherapiecuracao.com.

Namias de Crasto

‘Curaçao in hoofd en hart’

Kunstenaar Boy Namias de Crasto woont al meer dan een halve eeuw in Nederland, maar verkeert in gedachten nog steeds op Curaçao. Een tentoonstelling van zijn werk is later dit jaar te zien in Gallery Alma Blou en momenteel in zijn woonplaats Bussum. “Ik hoef niet op Curaçao te wonen om over Curaçao te schilderen.”

Namias de Crasto met een van zijn kunstwerken in het ‘laboratorium’.

Tekst: Otti Thomas

Als kunstenaar Namias de Crasto over zijn jeugd vertelt, vervangt hij alle punten en komma's in zijn zinnen door de woorden ‘want' of ‘maar' en staat hij voortdurend op om zijn verhaal kracht bij te zetten. Zijn vrouw Pop voelt zich genoodzaakt om na een half uur, waarin hij onafgebroken aan het woord is geweest, een pauze in te lassen. “Als hij vertelt, komt hij niet meer stil”, verduidelijkt ze. Even later gaat haar man onverstoorbaar verder. Op het ene moment staat hij bij de boekenkast in het atelier bij zijn woonhuis in Bussum, dan staat hij bij een van de schildersezels en opeens is hij naar buiten verdwenen om te wijzen op de bloemen in zijn tuin.

Namias de Crasto is 76, maar de kleine man met zijn witte haar, gebruinde gelaat en twinkelende ogen zou gemakkelijk voor 50 door kunnen gaan. Hij geeft nog steeds les en exposeert het werk dat hij elke dag maakt in zijn atelier of zoals hij het noemt, zijn laboratorium. Deze zomer wordt zijn werk geëxposeerd in het Curaçaohuis en in het najaar volgt een tentoonstelling in Gallery Alma Blou. Daarnaast heeft hij het druk met een schilderij voor de theatervoorstelling One Flew Over the Cuckoo's Nest, een verhaal over een psychiatrische inrichting dat vooral bekend is door de verfilming met acteur Jack Nicholson. Aan de hand van foto's van de acteurs, een tekst over de voorstelling en zijn eigen indrukken tijdens de repetities probeert hij de spelers treffender te verbeelden dan op een foto mogelijk zou zijn. “Psychiatrische patiënten roken allemaal, dus mogelijk ga ik iets doen met de kleur van die rook.”
Tegelijkertijd werkt hij aan drie schilderijen voor een tentoonstelling over het verleden, het heden en de toekomst van Bussum. De schilderijen over de toekomst maakt hij samen met een groep kinderen en het verleden bevat teksten van de Nederlandse dichter Frederik van Eeden. Een gedicht waarin Van Eeden zich in al zijn eenzaamheid tot God richt, is door Namias de Crasto in prachtige letters weergegeven en ingesloten in een donkere sombere kleur. Een tweede gedicht, waarin Van Eeden verlichting vindt, baadt in het licht. “Als ik een tekst lees, over vreugde, verdriet, liefde, dan gaan mijn handen als het ware trillen en begin ik.” Namias de Crasto doopt een speciale kalligrafeerpen met brede punt in de inkt en zet trefzeker enkele lijnen op een vel papier. “Het boeiende aan kalligrafie is het spel tussen de pen, de inkt en de beweging. Ik lees de tekst, ik lees hem nog een keer en nog een keer en dan ga ik schilderen. Ik combineer de emotie van de schrijver met mijn eigen emotie. Ik visualiseer de achtergrond. Uiteindelijk teken ik de letters erin.”

Kalligrafie
De mooie letters vormen de basis voor Namias de Crasto's carrière als kunstenaar, vertelt hij in één lange adem, nog voor er een vraag is gesteld. Geboren in 1935, groeide hij op in Punda. “Ik zat op het Sint Albertus College, waar de fraters en paters voor ons zorgden.” Het waren jaren waarin hij grote stenen in het water gooide om de kleine visjes die zo aanspoelden te vangen voor het avondeten en hij voor zijn grootmoeder naar de synagoge ging om wat guldens te halen voor het levensonderhoud. Zijn moeder en oma waren zeer bedreven in het borduren, waarbij ze gebruik maakten van prachtig getekende letters. Ze brachten ook Boy de fijne kneepjes bij, maar er was op dat moment nog geen sprake van dat hij ermee door zou gaan. Na het Sint Albertus College ging hij namelijk naar de vakschool van de Shell waar hij les zou krijgen in timmeren en metaalbewerken. Maar wegens een leverziekte werd er voor hem een uitzondering gemaakt en mocht hij alleen de teken- en schilderlessen volgen bij de Griekse schilder Pandallis. Hij verdiende wat bij met het schilderen van pick-up trucks en reclameborden.

“In mijn jeugd begon ook de politieke ontwikkeling van Curaçao. Doktoor da Costa Gomez was teruggekomen uit Nederland en begon de Nationale Volkspartij (de NVP, de voorloper van de huidige PNP, red.). Mijn moeder en haar vriendinnen waren daarbij betrokken en lid van de Damas di Djarason en een broer van Da Costa Gomez was mijn peetoom. In Kas di Pueblo werkten we aan de campagne voor Gomez.”
Namias de Crasto kreeg uiteindelijk een baan als loopjongen op een afdeling van de Shell. “Ik verdiende 20 cent per uur.” Daar werkte hij samen met een zekere Papachi van Kampen, die de Democratische Partij van Efrain Jonckheer steunde. “Papachi maakte voor de campagne van de DP portretten van Jonckheer. Dat kan ik ook doen voor Da Costa Gomez, dacht ik. Toen ik bij Gomez kwam zei hij ‘pober pintor', ‘arme schilder'”, zegt Namias de Crasto en barst in lachen uit. Bij Shell werd hij ook vaker ingezet voor tekenklussen, omdat men wel zag dat de loopjongen behoorlijk kon tekenen. Aanvankelijk ging het om schetsen van bedrijfsongevallen voor het personeelsblad Passaat. “Op een gegeven moment, midden in september, begon de directie te denken aan de kerstkaarten die verstuurd moesten worden. Samen met Jo de Vries ging ik naar Parera om te tekenen. ‘s Middags kwam de sectiechef en pakte de stapel tekeningen om die te laten zien aan de directeur. Als loopjongen moest ik daarbij koffie en thee serveren. De directeur zei: ‘Wat heeft die De Vries toch een mooi handschrift'. De sectiechef pakte de tekeningen en zei: ‘Dat is niet van De Vries, maar van hem'. En hij wees naar mij.” Weer lacht Namias de Crasto uitbundig. Van zijn tekeningen werden vervolgens kerstkaarten gemaakt, die ook te zien waren bij een internationale tentoonstelling van Shell.

Nederland
De carrière van de kunstenaar kent meer onverwachte wendingen. Toen hij inmiddels al een opleiding tot tekenleraar in het lager onderwijs had gevolgd, kwam hij op een dag thuis en kreeg van zijn moeder te horen dat er bericht was van het Curaçaosch Museum. Misschien hadden ze wel werk voor hem, zei ze. In plaats daarvan bood de Stichting tot Culturele Samenwerking hem een beurs aan om in Eindhoven aan de Akademie voor Industriële Vormgeving te gaan studeren. Samen met zijn vriend Eddy Ayubi vertrok hij. “Dat was heel bijzonder, want tot die tijd gingen alleen mensen van het Peter Stuyvesant College of de hbs naar Nederland om voor arts te studeren. Dat iemand met een beurs naar Nederland ging om te tekenen, gebeurde niet.” Hij had het niet ruim, maar hij kon wat bijverdienen met tekenen schrijfwerk voor de directie van de school. Zijn financiële situatie verslechterde weer toen hij na het behalen van zijn diploma samen met Ayubi benaderd werd om postzegels voor Curaçao te ontwerpen en ze samen naar Den Haag vertrokken om dit te leren. “Soms at ik twee weken lang alleen chocopasta.”
Uiteindelijk ging hij terug naar Eindhoven, waar hij na bemiddeling van de directeur van de Academie voor Industriële Vormgeving een baan als ontwerper bij Philips kreeg. Hij moest echter terug naar Curaçao, aangezien zijn studiebeurs was afgelopen. Zijn vrouw, Pop Alberts, waar hij kort daarvoor mee was getrouwd, liet hij achter omdat hij eerst een goede baan moest vinden, waarvan hij haar kon onderhouden. Maar hij vond geen werk en moest uit noodzaak weer reclame schilderen op trucks en reclameborden. “Uiteindelijk ging ik naar het Bestuurscollege, waar ik Rolando da Costa Gomez en Pierre Lauffer tegenkwam, en ik zei: ‘Luister, ik sta elke dag op om werk te zoeken, terwijl ik de lerarenopleiding Lager Onderwijs tekenen en tevens de Academie heb afgerond'. Ze zeiden tegen mij, ga terug naar Nederland en volg daar de opleiding voor leraar in het middelbaar onderwijs handvaardigheid en tekenen. Pierre Lauffer gaf me ook zijn dichtbundel Njapa en zei: ‘Als je in Nederland bent en je ziet het niet meer zitten, lees dan dit boek zodat je weet hoe mooi je eiland is'.” Toen Namias de Crasto twee jaar later zijn opleiding had afgerond en een sollicitatiebrief stuurde naar het Bestuurscollege, was er helaas toch geen werk voor hem, terwijl er in Nederland wel behoefte was aan leraren. Na eerst een tijdje in Rotterdam gewerkt te hebben, kwam hij zo uiteindelijk terecht in Bussum, de stad waar hij nog altijd woont.

Het was in Bussum dat zijn carrière als kunstenaar pas echt begon. Ook hier viel het zijn mede-docenten en de directie op dat hij ontzettend mooi kon schrijven, aangezien hij de teksten voor alle diploma's schreef. Namias de Crasto's vrouw vult hem aan en vertelt dat in cultuurcentrum ‘t Spant in Bussum een tentoonstelling werd gehouden, waar hij teksten van Frederik van Eeden, Herman Gorter en Hugo Claus kalligrafeerde. Vervolgens ging het snel. De kunstenaar herinnerde zich het boek dat hij destijds van Pierre Lauffer had gekregen en besloot het werk van deze dichter te kalligraferen. De toenmalige Gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen, Papi Jesurun, organiseerde in 1989 de tentoonstelling ‘Poëzie in Grafiek en Kalligrafie' in ‘t Spant. “Het was een groot succes. Ik herinner me dat Capricorne bij mij in de keuken stond en er tranen uit mijn ogen druppelden. Ik vroeg me af wat de reden was dat ik als Antilliaan maar niet aan de slag kon op Curaçao, na alles wat ik al gedaan had. Capricorne zei dat hij contact zou zoeken met Henny Blok van Gallery 86. Gala di Arte in het World Trade Center in 1991 was de eerste expositie waarbij mijn werk op Curaçao te zien was.”

Punda
Na die eerste expositie volgden er nog veel op Curaçao, in Nederland, in de Franse hoofdstad Parijs en nu dus in Bussum. De indrukwekkende collectie schilderijen, tekeningen en beelden is tot stand gekomen, doordat Namias de Crasto op dezelfde manier werkt als hij vertelt. Zijn verbeelding is net zo werkelijk als de realiteit. “Iemand vroeg me ooit waarom ik altijd Punda schilderde. Een ander vroeg me waarom ik zoveel groen gebruik. Ik hoef niet op Curaçao te wonen om over Curaçao te schilderen. Curaçao zit hier”, zegt hij en wijst naar zijn hoofd. “Ik zie hoe ik van het huis van mijn oma in de Ansinghstraat door een steeg naar de Nieuwstraat liep”, zegt hij, terwijl hij door zijn huiskamer loopt. Zijn werk gaat bovendien ook niet allemaal over Punda en is allerminst altijd groen. Achter zijn bankstel hangt een hoofdzakelijk wit schilderij van de zoutpannen van Jan Thiel, die hij voor het eerst zag toen hij gedurende een paar maanden op vakantie was bij zijn zoon, iets dat hij elk jaar doet. Op andere plekken hangen schetsen van naaktmodellen, gemaakt met een kalligrafeerpen. Ze zijn niet aanstootgevend, verduidelijkt zijn vrouw, maar op Curaçao had hij ze nooit kunnen schilderen omdat naakt poseren ongebruikelijk is op het eiland. Maar voor al het werk, ook dat in het stadhuis van Bussum, geldt wel dat Curaçao er onlosmakelijk in te herkennen is. De kleuren, de tonen en de onderwerpen zijn allemaal te herleiden tot zijn eiland. Zoals Susanita Bonita, een schilderij van drie Curaçaose vrouwen of I love the tree met een vrouw achter een kadushiboom, een schilderij waarin ook daadwerkelijk hout is verwerkt. Ook kinderen zijn een terugkerend thema. De expositie in het gemeentehuis van Bussum toont een reliëf van keramiek, waarin kinderen zijn afgebeeld als sleutel. De boodschap is dat kinderen de weg openen naar de toekomst. “Kinderen kijken zo puur. Daarom geef ik ook les op school. Aan gewone jongens die studeren voor timmerman en dergelijke. Je moet de mogelijkheden krijgen om het waar te maken. Dat geldt voor Curaçaoënaars op Curaçao en de 120.000 Antillianen die in Nederland wonen. Misschien had ik ook op Curaçao willen blijven, maar het hangt altijd af van de omstandigheden.” Om zijn verhaal kracht bij te zetten, toont Namias de Crasto een bakje met grijze en donkergroene bloemzaden. “Als ik deze pitten zie, dan weet ik niet wat voor kleur de bloemen zullen hebben. Maar als ik ze zaai, dan groeien er langzaam bloemen uit en kan ik de kleur zien.” Hij loopt naar de tuin om ze aan te wijzen, maar eenmaal daar, keert hij alweer om en loopt naar een schilderij met bloemen in zijn atelier.

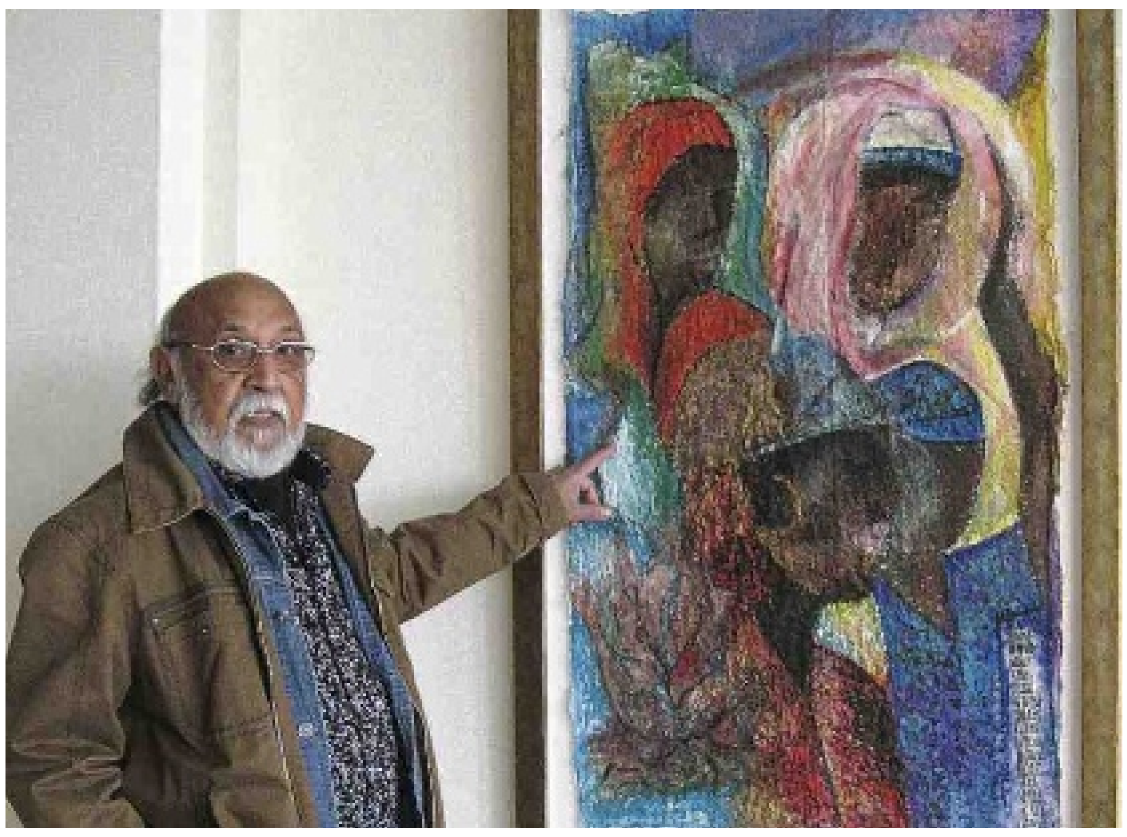

Penning

Hoewel hij in gedachten op Curaçao zit, woont Boy Namias de Crasto in werkelijkheid in Bussum en zijn aanwezigheid is daar niet onopgemerkt gebleven. De lokale kunstenaarsvereniging Artes besloot in januari om een speciale penning uit te geven die naar Namias de Crasto vernoemd is. “De penning wordt jaarlijks op mijn verjaardag, ook als ik al dood ben, uitgereikt aan mensen die een belangrijke bijdrage leveren op kunstgebied, inclusief de literatuur, theater en muziek in relatie tot kinderen. Het overbrengen van mijn kennis aan kinderen is altijd heel belangrijk voor me geweest.” De penning is gebaseerd op het reliëf waarin kinderen zijn afgebeeld als sleutel naar de toekomst.

'Landhuis Curaçao', Robin Akkerman

De rol van NiNsee

Vervolg van pagina 3

Zij zouden het koloniale systeem moeten schetsen in al zijn complexiteit en aangeven wat schadelijk en/of nuttig is geweest en voor wie. Kolonisatie en dekolonisatie moeten worden geïntroduceerd als mondiale verschijnselen (Afrika, Azië, Caribisch gebied, Noord- en Zuid-Amerika); en de behandeling ervan mag niet beperkt blijven tot één gebied zonder de mondiale dimensie te hebben verduidelijkt.

De stelling 'De donkere slavernijgeschiedenis hoort thuis in ons onderwijs' is gemakkelijker geponeerd dan ingevuld en de vraag is of die geschiedenis überhaupt in de structuur van het huidige Nederlandse onderwijs kan worden ingepast.

Laten we daartoe de professionals aan het woord en een belangrijk citaat reproduceren uit de Huygenslezing (25-04-2007) van prof. dr. Maria Gevers van de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Het citaat refereert niet direct aan de inpassing van de slavernijgeschiedenis in het Nederlandse onderwijs, maar het schetst wel een situatie waarop door leraren moet worden ingespeeld. Het citaat leidt ons tevens naar één van de mogelijkheden om 'de donkere slavernijgeschiedenis' in te passen in ons onderwijs: de canon van de vaderlandse geschiedenis. "Veel scholen in de grote steden zijn multiculturele laboratoria. Klassen met dertig leerlingen afkomstig uit vijftien landen zijn geen ongewoon verschijnsel. Deze leerlingen hebben bindingen met het woonland en het herkomstland, met hun familie en godsdienst, kaders met alle daarbij behorende culturele codes en tradities. Uit onderzoek blijkt dat de verhalen van deze leerlingen onvoldoende de ruimte krijgen in de les, dat ze conflicteren met hetgeen docenten vertellen of dat er onderlinge ruzies ontstaan. Juist in deze situatie is het van belang dat we jongeren goed begeleiden bij het verwerken van informatie en dat we ze leren luisteren naar elkaar bij discussies.

De keuze van de leerstof blijft een moeilijke kwestie, maar zal gemaakt moeten worden door capabele docenten. (...) Daarbij horen ook weerbarstige onderwerpen als slavernij, nazisme, communisme, mensenrechten en democratie. Het gaat om een grondige verwerking van het verleden, zonder dat dit leidt tot het cultiveren van slachtofferschap of tot collectieve schuldgevoelens." (cursivering van mij).

Kritiek op de canon
Het zal al met al nog een hele toer zijn om de slavernij in te passen in het onderwijs. Het vak geschiedenis is bijna geruisloos opgegaan in de zogenaamde 'leerstofprofielen en domeinen' en na de onderbouw van de middelbare school zal een zeer groot aantal leerlingen nooit meer in aanraking komen met geschiedenis. Er zal dus op zijn minst ook moeten worden gekeken naar alternatieve vormen van bewustmaking binnen het onderwijs. Bijvoorbeeld naar het uitvoeren van steeds terugkerende projecten. Er zijn al scholen die zulke projecten hebben opgezet in samenwerking met het op 1 juli 2003 geopende NiNsee dat in dit opzicht een belangrijke rol vervult.

Tenslotte
In bovenstaande heb ik een bijdrage proberen te leveren aan de beeldvorming rondom de slavernijherdenking en de door de politiek geformuleerde wens om de slavernij structureel in te passen in het Nederlands onderwijs. Ik heb ook de aandacht willen vestigen op het feit dat ook andere landen nog steeds worstelen met het verwerken van hun slavernijverleden en deze donkere tijd een adequate plaats proberen te geven binnen hun eigen vaderlandse geschiedenis.

Het moge duidelijk zijn dat een instituut als het NiNsee dat zich bezighoudt met de bestudering en de praktische herdenking van het slavernijverleden ons aller steun verdient.

Ook in tijden van bezuiniging.

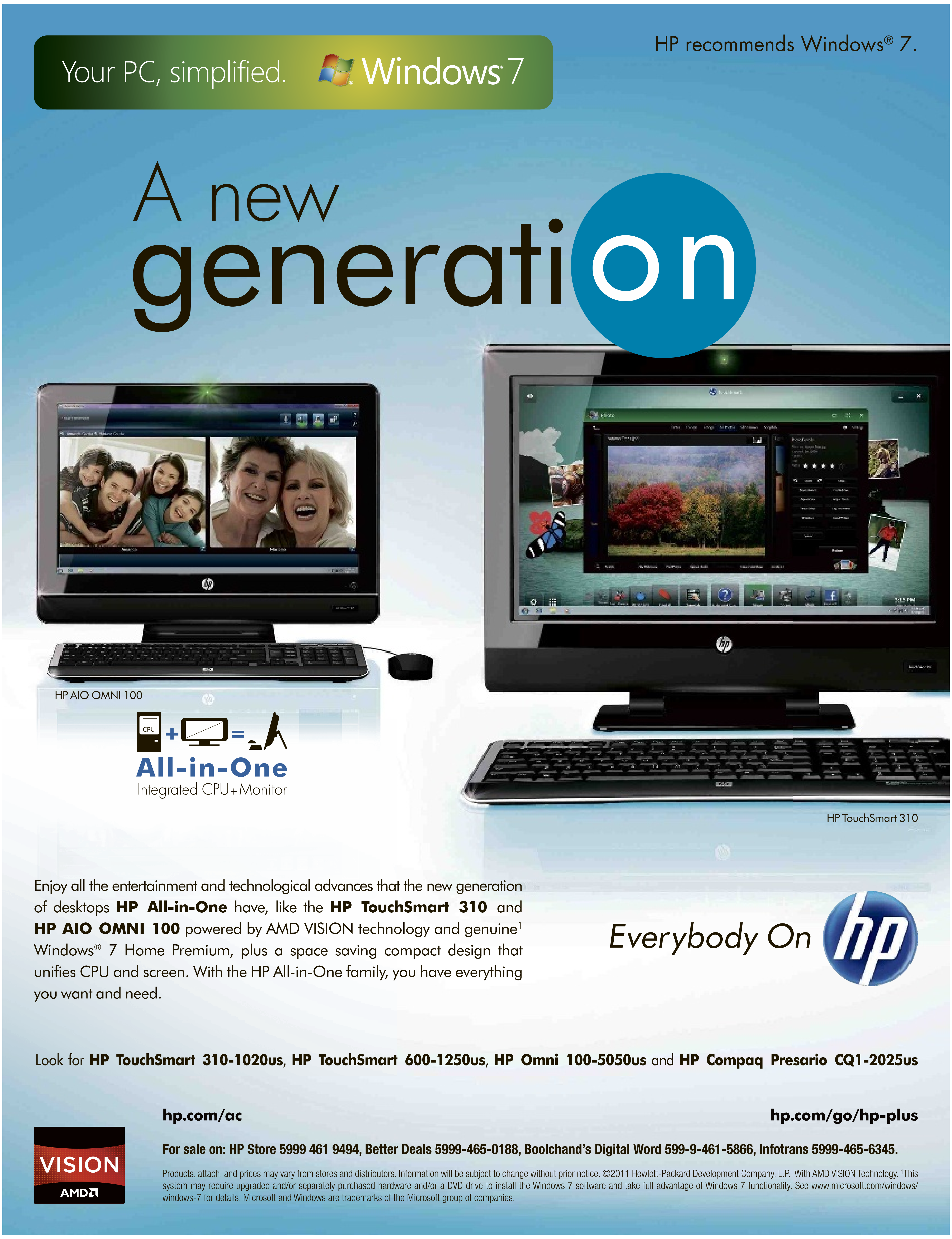

Feuilleton

'Terug tot Tovar' (10)

'Some dance to remember, some dance to forget'

Hotel California

The Eagles

Tekst: Hans Vaders

5

Socrates 'Romeo' León was voor Zuid-Amerikaanse begrippen van meer dan gemiddelde lengte. De slanke Venezolaan was op het knappe af met zijn magere gezicht, omlijst door sluik, zwart indianenhaar en hij beschikte daarnaast over een fluwelen oogopslag. Het verwonderde zijn omgeving dan ook niet dat vrouwen en bloc voor zijn charmes vielen.

Maar er was ook een andere, enigszins donkere kant aan zijn karakter, wanneer hij na een slecht verlopen zakendeal op het eiland brutaal, onvriendelijk en binnensmonds vloekend plompverloren bij een Chinese snèk binnenliep en met een bruusk gebaar naar de glimlachende uitbaatser, ongeduldig tikkend met een kwartje op de toog, een glas ijskoud water opeiste, omdat hij het nu eenmaal warm had en dorstig was en daarna ook nog een paar servetjes, waarmee hij uitgebreid de zweetdruppels op zijn voorhoofd afwiste en nors, zonder te groeten, weer in het straatgewoel van de Breedestraat verdween.

León toonde zich echter meestal niet zo bot en meer galant in de omgang. Mensen, die hem niet goed kenden, vonden hem vaak een beetje arrogant overkomen met die dunne snor, lange wimpers en smalle lippen, die zich naar binnen krulden alsof hij heimelijk de spot met zijn gesprekspartners dreef en ze inwendig uitlachte.

Socrates León zag de donkere Curaçaoënaar in stadswijk Otrobanda met zijn ontbloot bovenlijf, ongewassen gescheurde jeans en tot op de draad versleten sandalen als een gelukkig natuurmens, een zorgeloze utopist die urenlang vrijwel zonder een spier te vertrekken op zijn door de zon gelooide gezicht op een ongemakkelijk houten krukje langs de kant van de weg of voor de deur van zijn wrakke huisje zat om naar passerende auto's en haastige voorbijgangers te staren. Een wezen dat zich zelfs niet druk meer maakte om de volgende minuut van zijn bestaan, want de God van Curaçao is almachtig en regelt en beslist toch altijd voor een arme berooide ziel.

León was geboren in het gehucht Dos Morto in de llano's van Venezuela waar volgens de overlevering eens twee moorden moeten zijn gepleegd en zijn jong gestorven moeder in een eenvoudig graf te rusten lag. In La Victoria in de buurt van Colonia Tovar volgden na haar plotseling overlijden aan cholera een paar armoedige jaren in het grote gezin van zijn oom en tante met schrale kost, telkenmale verstelde kleren van oudere neven en een enkel perspectief voor de toekomst. Het telen van citrusfruit leverde vrijwel niets op en zijn stiefvader Helmut Smiedt vertrok daarom kort voor de grote mondiale oorlog naar het verre Curaçao om in de olieindustrie te gaan werken. Van hem werd daarna door het gezin nooit meer iets vernomen. 'Nee, dat moet bepaald geen gemakkelijke man zijn geweest, hoorde ik later van zijn vrouw vlak voor mijn eigen vertrek. Ze was hem liever kwijt dan rijk. Een onberekenbare, driftige man wanneer hij rond middernacht weer eens in een dronken bui thuis kwam. Dan werd er gescholden en vielen er rake klappen.'

Pater Fernando wist uiteindelijk raad. Hij had de jonge intelligente koorknaap al enige tijd geobserveerd en besloot hem een kans te geven. 'Ik stuur je naar een eiland met de vreemde exotische naam Curaçao. Ik zorg ervoor dat je een opleiding krijgt op het St. Thomas College bij de fraters. Ik schrijf er mijn collega Rosenkrantsz vandaag nog over.'

'Ik hield van zingen en muziek maken, maar op het St. Thomas College moest je voor je rapportcijfer Nederlandse liedjes zingen. Niet bepaald mijn stijl, mijn taal, die harde Duitse klanken van overzee vertelden me geen verhaal. Ik was in die tijd opstandig, ik zag het nut ervan niet in. Ja, *against the establishment*. Er is echter een liedje, daar ben ik wel van gaan houden, want dat sloeg op onze, op mijn situatie.'

León zingt zacht:

'Hoe schoon is de West
is het land mijner dromen.
Heerlijk omstuwd door de
bruisende zee,
ruw zijn de golven en
grillig de stranden...'

'De droom en het bedrog. Ja, dat is echt Kòrsou manera e ta, Curaçao zoals het werkelijk is. Maar die andere liedjes, die zeiden me geen fluit. 'Klein vogelijn op een groene tak', of 'Sinterklaas kapoentje'. Dat soort onzin. Verder herinner ik me niets van de school. Die school betekende namelijk discipline, orde en godvruchtigheid en dit alles kon ik toen al niet met elkaar combineren. Ik ben niet doorgegaan met leren, zo gaat dat.'

'En wat doe je dan als jonge jongen. Hoe kom ik zo snel mogelijk weg van school om te gaan werken. Er moest brood op de plank. En een tweede kans om verder te studeren kreeg je in die tijd niet. Ik kan ook goed tekenen. Waarom ben ik dan deze keer niet in Nederland of Italië geboren, waarom leef ik op Curaçao, een verdwijnpunt, een zwart gat waarin echt talent wordt weggezogen als in een abortus, want er blijkt alleen maar plaats te zijn voor de middelmaat die door andere middelmatigen wordt herkend en geprezen. Wie weet was ik anders een Picasso of Dalí geweest. Maar het is toch ook meestal een bepaalde voorbeschikking waarmee je moet leven en daar moet je vrede mee hebben, anders wordt je leven tot een hel.'

'Ik ben met mijn veertiende jaar gaan werken. Ik zong toen al in een band en bespeelde de mond- en handharmonica, de tamboer en de trompet. Dat zingen, de muziek, het zit nu eenmaal in je bloed. De bekende Ramón Romero kwam ook wel eens kijken wanneer ik optrad en gaf me advies. Maar het dagelijkse werk ging voor.'

'In Wishi verrichtte ik soms karweitjes voor Ernesto Rosenkrantsz die daar toen wijkpastoor was. "León, heb je vandaag niets te doen? Niks? Ik dacht het al. Nou, ga dan de garage maar schilderen." Nee, ik was een eenling, ik deed niet met de andere jongens mee. Ik houd nog steeds niet van voetballen. Ik vind het maar te gek voor woorden om constant als een kip zonder kop achter zo'n bal aan te hollen.'

Op een dag zei Rosenkrantsz tegen León: 'Kijk, ik heb hier een werkbriefje voor je. Je moet je morgenochtend stipt om zeven uur melden bij Pletterij Nederhorst. Die rijke Nederlander zal je een job geven.'

'Oké, fijn, ik had het geld hard nodig. Het was een blokkenfabriek. Beton tillen, verplaatsen, op de truck laden en wegbrengen naar allerlei bouwplaatsen. Zwaar werk. Vanuit de cabine van die truck op de bijrijdersplaats schreeuwde ik dan naar de jongens die iedere dag langs de kant van de straat onder een boom in de schaduw zaten. "Hé, ik heb werk hé." 'Waarvoor zou ik mij moeten schamen? Ik kan het toch ook niet helpen dat hun voorouders onder dwang te werk werden gesteld? Werk is niet vies, al zet criminaliteit kortstondig meer zoden aan de dijk en kom je nog eens met je foto brutaal vooraan na je arrestatie op de voorpagina van een krant. Probleem met mij was echter, dat ik de arbeid moest verzetten van een volwassen man, terwijl ik een soort jeugdloon betaald kreeg. Dat was zo'n achttien gulden per week, terwijl de anderen met zestig of zelfs tachtig gulden in hun zak de vrijdagavond op paranda gingen.'

'Daarom hield ik het na een tijdje voor gezien. Ik kwam 's morgens vroeg en ging dan in een lege container liggen slapen. Die makamba-baas van me was erg alert en tegen het eind van de week, toen ik mijn loon kwam halen, sprak hij opgetogen en met een vaderlijke glimlach op de lippen: "Socrates León, ik heb slecht en goed nieuws voor je, het slechte nieuws is dat je loonzakje leeg is, ik heb dus niets voor je, maar volgende week ga je pas echt werken, begrijp je. Dat is je goede nieuws".'

'Toen moest ik bij Parera greppels graven. De hele dag in de brandende zon die je huid verzengt. Een rauw stuk vlees dat langzaam wordt geroosterd boven een traag vuur. Dat werk heb ik dan ook maar twee dagen volgehouden, dat was voor mij voldoende, de limiet. Die opzichter, een Hollandse contractant met een pioenrood gezicht en vettig blond haar dat in natte vuile slierten aan zijn bezwete voorhoofd kleefde, schreeuwde me vanuit de verkoelende schaduw toe: "León, zie je die Haïtiaanse peon daar graven, minstens drie, vier meter per dag. En jij hebt vandaag maar zestig centimeter opgeleverd, dus eigenlijk geen flikker uitgevoerd." Ik zeg: "Meneer, u weet dus veel van graven af? Meneer, hier is mijn pikhouweel, dan mag u mij wijzen hoe ik het dan wel moet doen." "Nu León", brieste die pletter, "zoek het maar verder uit, donder nu meteen op, je bent op staande voet ontslagen".'

León werkte daarna een paar jaar in een drukbeklante toko in Buena Vista die een vriend van hem voor een appel en een ei had overgenomen van een manke suikerzieke Portugese vrouw, die daarna spoorslags het eiland had verlaten. Inmiddels had hij een innige relatie gekregen met een spichtig Libanees meisje zonder enige borstvorming, dat prompt zwanger van hem raakte. Haar geschokte vader smeedde meteen serieuze trouwplannen. 'Maar ik bezat maar twee, al vele malen verstelde, broeken, geen stuiver om te verteren, geen vaste verblijfplaats. Ik was nauwelijks twintig jaar. Onvoorstelbaar, ik had niets om mijn kont mee te krabben.'

'Daar zat ik dan thuis aan de Witteweg op de bank in de voorkamer, de mooie sala van de Elhages, een verlegen schuldige jongen met een glas whisky voor me op de glimmende mahoniehouten salontafel en mijn zwijgzame aanstaande echtgenote naast me. "Socrates", vroegen ze dan, "heb je al gedacht aan een trouwdatum?" 'Ja', zei ik, 'ik verheug me er nu al op. Wat dacht u van 1 april? En bij God dat meende ik ook nog. Ze lachten opgelucht. Maar voor mij was het duidelijk geen grap.'

'Ik ben toen naar Ramón Romero de las Rosas gegaan. Hij was bandleider en speelde trompet in een van de grote dansorkesten die het eiland toentertijd rijk was. Maar belangrijker nog voor mij, hij was actief bij het Venezolaanse consulaat en werkte als scheepsagent. Zo moesten alle vrachtdocumenten van de kapiteins van de Venezolaanse barkjes door hem en de consul ondertekend worden.'

'Papai Ramón', zei ik, 'ik wil zo snel mogelijk weg van dit eiland dat me dreigt in te kapselen, dat me dreigt te verstikken. "Wil je dan naar Venezuela toe, terug naar La Victoria?", vroeg hij alleen. 'No, no, nee Pai, ik wil weg, zo ver mogelijk weg. Ik wil gaan varen, dat moet toch te regelen zijn. Ik had namelijk geen paspoort meer en wist met zekerheid dat niemand anders voor me zou tekenen. Maar Ramón Romero hielp met alle formaliteiten en ik kreeg een monsterboekje. Begin maart voer ik als deckboy op een Noorse tanker de Annabaai uit.'

(Wordt vervolgd)

Leesvoer

Het huis waar jij van hield

De nieuwste roman van Tatiana de Rosnay speelt in Parijs tijdens de tweede helft van de 19e eeuw. Door de aanleg van de boulevard Saint-Germain verdwijnen hele wijken uit het stadsbeeld. Huiseigenaresse Rose Bazelet laat het er niet bij zitten.

Tatiana de Rosnay

De ambitieuze baron Haussmann heeft opdracht gekregen de stad opnieuw vorm te geven. Veel Parijzenaars verzetten zich tegen de onteigeningsbevelen, maar zonder resultaat. Rose Bazelet leidde een rustig leventje tot de dag dat zij het onteigeningsbevel ontving.

Haar huis staat aan de rue Childebert, vlak bij de kerk van Saint-Germain-des-Prés. Ze slijt haar dagen met het lezen van de krant, wandelingen in de tuinen rond het Palais du Luxembourg en bezoekjes aan haar vriendin Alexandrine, de bloemenverkoopster die de winkelruimte op de begane grond van haar huurt. Rose wordt in het dagelijks leven met veel toewijding door haar bedienden Germaine en Mariette bijgestaan.

De wereld van Rose dreigt in te storten als ze verneemt dat het huis afgebroken moet worden. Ze heeft haar overleden echtgenoot Armand een belofte gedaan en het is ondenkbaar dat ze zijn ouderlijk huis zal verlaten. Rose bindt de strijd aan met de autoriteiten om het familiebezit te redden en schrijft Armand brieven waarin ze haar lotgevallen uit de doeken doet.

De lezer wordt op die manier beetje bij beetje ingevoerd in het geheim dat het huis herbergt en dat Rose al dertig jaar bewaart.

Tatiana de Rosnay (1961) schreef onder meer het zeer succesvolle 'Haar naam was Sarah' (2008). Ze heeft Engelse, Franse en Russische roots en werd geboren in een buitenwijk van Parijs. Andere titels van De Rosnay: Kwetsbaar (2010) en Die laatste zomer (2009).

Titel: Het huis waar jij van hield
Auteur: Tatiana de Rosnay
Uitgever: Artemis & Co
ISBN/EAN: 9789047202059

Ars poëtica

Klein Kòrsou

Janchi Beaujon

De grijsaard woont op Klein Kòrsou
heel alleen en stokoud
hij waant zich vorst
van al het zand
van al de golven

Malle meeuwen huppelen
om hem heen
giechelend om zijn dwaze praat

De zwarte nachtpassaat
fluistert aan zijn huiverend oor
over meisjes
van heel vroeger
van de zusterschool

NIERSTICHTING CURAÇAO
Uw nieren kunt u hier nog niet doneren, uw geld echter wel!
Steun de Nierstichting Curaçao
SFT # 11-512500-001

"What about... The beach today, nice- clean- and pure white sand..."
Aruba is Beautiful! ...And Clean...
Support: Fundacion Aruba Limpi
☎ 583-8383

Ban Ki-moon:
'Water heeft een prijs'

Secretaris-generaal van de Verenigde Naties (VN) Ban Ki-moon zorgde vorige week voor een politieke controverse toen hij aangaf dat water een marktprijs moet hebben.
Volgens de VN zijn er momenteel 900 miljoen personen die geen toegang tot zuiver water hebben. Meer dan 2,6 miljard mensen beschikken niet over sanitaire voorzieningen. Eén jaar terug werd door de Algemene Vergadering van de VN besloten dat water en sanitaire voorzieningen fundamentele mensenrechten zijn.

Bij de eerste verjaardag van deze historische resolutie zorgde Ban Ki-moon voor een kleine politieke controverse. Hij verklaarde dat "het recht op water niet betekent dat water daarom gratis zou moeten zijn." Volgens de secretaris-generaal zouden water en sanitair betaalbaar en beschikbaar moeten zijn voor iedereen. Het is de taak van de lidstaten om alles te doen dat in hun vermogen ligt om dat mogelijk te maken.

Volgens Darcey O'Callaghan, internationaal beleidsdirecteur bij Food and Water Watch in Washington, moeten de woorden van de secretaris-generaal genuanceerd worden en moet er een onderscheid gemaakt worden tussen waterlevering en water. De levering van water heeft ontegensprekelijk een prijs, maar voor water zelf kan onmogelijk een marktprijs bepaald worden.

Privatisering
De problemen beginnen pas wanneer een staat haar verplichtingen overdraagt aan private bedrijven. Die bedrijven vragen dikwijls hoge prijzen, zelfs aan inwoners van verarmde gebieden. Zo zijn er wereldwijd talloze voorbeelden te vinden waarbij bedrijven bij de inwoners van krottenwijken vijfmaal hogere prijzen voor water in rekening brengen dan bij de welgestelde inwoners van dezelfde stad. Volgens O'Callaghan is dat een duidelijk voorbeeld van discriminatie en een schending van het fundamentele recht op water.

Serena O'Sullivan van End Water Poverty komt tot dezelfde conclusie: "Er moet strenger gereguleerd worden. We zien dat sterk gemarginaliseerde gemeenschappen verplicht worden om hoge prijzen te betalen voor water. Die prijzen worden vastgesteld door gewetenloze bedrijven die door regeringen aangesteld zijn. Dat is ook het geval in opkomende economieën zoals India."

Volgens een studie van Food and Water Watch kan het fundamentele recht op water en sanitair in het gedrang komen wanneer water geprivatiseerd wordt. In Ecuador steeg de waterprijs onlangs met 180 procent nadat het watersysteem overgenomen was door Interagua, een dochteronderneming van de Amerikaanse multinational Bechtel. In Jakarta steeg de waterprijs met 258 procent, terwijl slechts in 54 procent van de huizen nieuwe en propere leidingen gelegd werden. In La Paz en El Alto in Bolivia werd een privaat bedrijf ervan beschuldigd de waterlevering aan 80.000 gezinnen afgesloten te hebben.

Tijdens een persconferentie in het VN-hoofdkwartier verklaarde de Boliviaanse president Evo Morales vorige maand dat "het recht op water even belangrijk is als elk ander mensenrecht. Water is leven. Water is menselijkheid." De Boliviaanse regering heeft net een grootschalig project op poten gezet om gemeenschappen op het platteland te voorzien van water voor menselijke consumptie, irrigatie en veeteelt.

Partnerschappen
Dezelfde studie van Food and Water Watch toonde aan dat gemeenten het beste aan veilig en betaalbaar water kunnen komen door hiervoor samen te werken met andere gemeenten. Deze 'publieke partnerschappen' kunnen prijsstijgingen helpen voorkomen omdat er geen noodzaak tot winst is.

Maar water helemaal gratis maken is bijna onmogelijk. Volgens Mundia Matongo, beleidsmedewerker bij WaterAid Zambia, moet water beschikbaar zijn en moet de levering ervan duurzaam gemaakt worden. "En dat laatste houdt in dat de gebruikers de juiste prijs betalen. Als de prijs te laag is, is het systeem niet duurzaam en zal het aanbod in het gedrang komen", aldus Matongo. In Zambia heeft men er het volgende systeem op gevonden: de rijke inwoners van het land dragen een deel van de kosten voor de arme inwoners.

Spotlight op dieren

Cherry eye

Cherry eye is de benaming voor een zwelling van de traanklier in het derde ooglid en komt regelmatig voor.

Tekst: Margot Hack

Het normale hondenoog ontvangt zijn traanlaagje van 2 traanklieren. Een klier is gelokaliseerd boven het oog en de andere in het derde ooglid. De klier in het derde ooglid is verantwoordelijk voor een groot deel van de traanproductie.

Bij de kleinere rassen - speciaal Boston terriers, cocker spaniels, bulldogs en beagles - wordt de traanklier in het derde ooglid niet stevig op zijn plek gehouden. Het kan gebeuren dat de klier uitzakt tot een plek waar deze de eigenaar opvalt als een rood bultje. Doordat hij uit positie is geraakt, circuleert er geen bloed meer doorheen en zal hij gaan zwellen.

Normaal gesproken wordt de uitgezakte klier als een tumortje behandeld en gewoon verwijderd. Hierbij zijn wel wat consequenties waar rekening mee gehouden moet worden. Als deze klier verwijderd is, kan hij niet teruggeplaatst worden. Als de andere klier (boven het oog) niet in staat is om genoeg traanvocht te produceren, wat meestal het geval is bij oudere honden, kan het oog te droog worden en oncomfortabel voelen voor de hond. Het gevolg hiervan is een dikke gele ooguitvloeiing en het oog zal bedekt raken met een pigmentlaag ter bescherming van het oog. Door deze pigmentlaag kan het dier niets zien met dat oog. Deze aandoening wordt in de volksmond 'dry eye' genoemd en meer wetenschappelijk is de benaming keratoconjunctivitis sicca. Deze aandoening behoeft dagelijkse medische behandeling om het zicht te behouden en het dier comfortabel te laten zijn.
In sommige gevallen is het mogelijk om de klier terug te zetten in de normale positie. Hierbij wordt met een permanente hechting de klier weer op zijn plek gezet en gehouden.
Complicaties van deze methode kunnen zijn dat de hechting het oog kan irriteren waardoor het ineens pijnlijk wordt en de hechting zichtbaar wordt. In dit geval zal de hechting verwijderd moeten worden en is daarmee het probleem opgelost.
Een tweede probleem kan zijn dat de hechting niet houdt en loslaat, waardoor een tweede poging nodig kan zijn.
Soms wordt een cherry eye vergezeld van andere ooglidproblemen waardoor de operatie moeilijker wordt en in sommige gevallen niet mogelijk is.

Dit betekent dat het kan gebeuren dat de operatie herhaald zal moeten worden omdat het probleem teruggekomen is. We moeten ons natuurlijk wel realiseren dat na elke operatie er enige tijd van zwelling en pijn zal zijn en dat dat niet automatisch betekent dat de operatie mislukt is. Pas als de zwelling langer dan twee weken aanhoudt, kan er een probleem zijn. Hetzelfde geldt voor een geopereerd oog dat ineens erg pijnlijk is of van uiterlijk veranderd. Dan moet u zo snel mogelijk voor controle gaan.

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Fijnmaken; 5. moeder; 8. dierenverhaal; 13. gehoororganen; 14. betelplant; 16. halfaap; 17. gravure; 18. blaasinstrument; 19. rekenkundig vraagstuk; 21. gemalin van Aegir; 22. aswenteling; 25. salonheld; 27. hoofdbescherming; 28. soort stof; 30. vrede; 32. rivier in Rusland; 33. mikpunt van spot; 35. kauw; 37. persoonlijk vnw.; 38. vochtig koud; 39. naarling; 40. bijwoord; 41. bureau (Eng.); 43. koffiesoort; 45. stad in Frankrijk; 47. grondsoort; 49. zaak (Lat.); 50. gloeiend; 52. gestold vleesnat; 54. zeestraat tussen Denemarken en Zweden; 56. Noach; 58. mannelijk dier; 60. gevel; 61. knoest in hout; 63. de lucht betreffend; 65. verlof; 67. plaats in Italië; 68. steendruk; 69. boom; 70. aanrekenen.

VERTICAAL: 1. Veengrond; 2. artikel; 3. les nemen; 4. voegwoord; 5. mengsel; 6. soort slee; 7. eucharistieviering; 9. reeds; 10. deel van Indonesië; 11. tijdperk; 12. riskant; 14. rivier in Polen; 15. dierenverblijf; 18. deel van een hengel; 20. met ingang van; 23. sticker; 24. lokspijs; 26. rangschikken; 27. afkeer; 28. Indonesisch eiland; 29. helleveeg; 31. bijna–bisschop; 32. deelgenoot; 33. mannelijk dier; 34. Griekse letter; 36. roem; 42. sinds; 44. steen; 46. enigszins; 48. Russisch voor vrede; 50. uitroep van vreugde; 51. hard geluid; 53. vreemde munt; 54. dof van geest; 55. paardenhaar als vulmiddel; 57. uitroep van schrik; 59. stonde; 60. identiteitsbewijs; 62. oppervlaktemaat; 64. uitroep van spijt; 66. vluchtig; 67. insect.

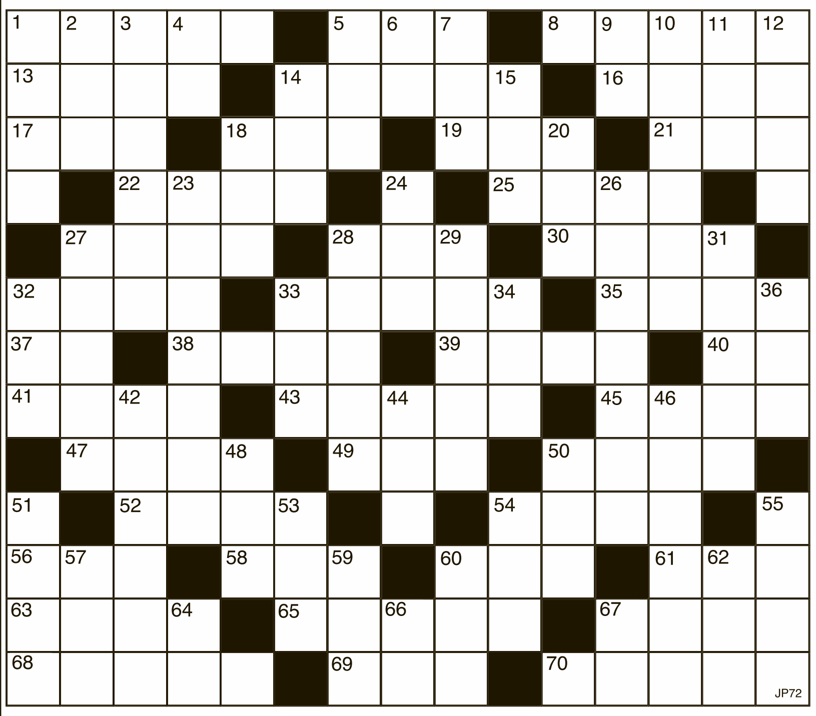

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

J.A. Kort-Kowler
Schreuderstraat 4
Aruba

R. Marchena
Fl. de Marie 27
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

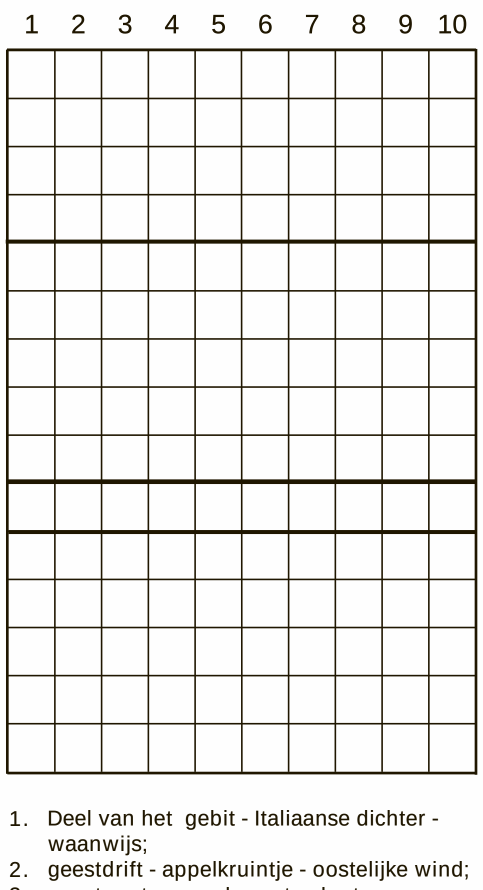

1. Deel van het gebit - Italiaanse dichter - waanwijs;
2. geestdrift - appelkruintje - oostelijke wind;
3. venster - treurspel - grote vloot;
4. niveau - open stadsruimte - smeerdopje;
5. toespraak - landweg - rotting;
6. kalmte - vis - weegtoestel;
7. bloedvat - omlijsting - schaakterm;
8. bouwloods - gil - vogel;
9. legerleiding - metalen stang - wegverharding;
10. legio - kwaal - snoepje.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

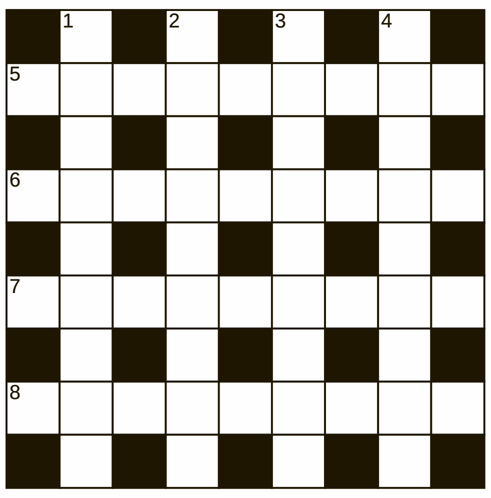

Horizontaal:
5. Geld om op te maken (3);
Regelgeving betreffende de huisvesting van dieren (8);
6. Er is nog hoop voor de wachtmeester (5);
Tijd in de geest van een gedicht (7);
7. Hasjroker die een auto verwarmt (6);
Op de wereld gooien (6);
8. Niet slagen om hard te rijden (6);
Een boeddhistische boom sturen (6).

Verticaal:
1. Ter herinnering aan een stoot (6);
Dorstlesser (8);
2. Naam van de kampioen (5);
Geleerde van het moment? (7);
3. De bruid benevelen (8);
Spookachtig nauw (3);
4. Uitvoeren bij de bron (7);
Handelaar die van aanpakken weet (6).

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

T F L E I F O I L B I B N
O E R E G O T E B S M O O
O I Z T S R O W A A P D T
L D A E W E I A S T M N I
B E S W T L L S E U N E L
F E N G E E A L E G R R R
E V R E N N L L I E K E I
I N E R V I K L D N S V M
D O B D A R L U E D E I N
N L B P E I O E E E D H A
E T U V R H D D S L E C M
T A L G T B N D E I S R R
R T B O O G N O B B U A E
A N P M T I W D O O L R K
H E T N U P E T P E I D K
D P K L E M L O O H C S A

Akkerman
Archiveren
Assam
Bedorven
Betoger
Bibliofiel
Bloot
Blubber
Bongo
Deli
Depothouder
Dieptepunt
Forel
Grillig
Hartendief
Kneedbom
Kruiselings
Loodwit
Mirliton
Newa
Paillet
Pentatlon
Raid
Saale
Schoolmelk
Sedes
Veedief
Verkleumd
Worst
Zetel

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

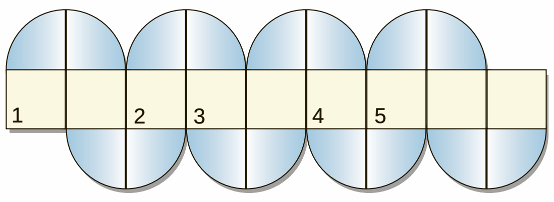

1. Dun (van vloeistoffen); 2. kwinkslag; 3. bijnaam van Apollo; 4. vlek; 5. een naam geven.

© Puzzelland/110806

SUDOKU

4	1	5			6			7
7				3		1		
			4				8	
		2				9	7	8
5		3		2	8			
	8			7		2	5	
	5	6					9	
			1	6		4		5
	9				3			

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

1	5	4	2	6	7	3	9	8
7	8	2	9	1	3	4	5	6
6	3	9	5	8	4	2	1	7
9	2	5	7	3	6	1	8	4
8	7	1	4	5	2	9	6	3
4	6	3	1	9	8	7	2	5
5	4	7	8	2	9	6	3	1
3	9	8	6	7	1	5	4	2
2	1	6	3	4	5	8	7	9

OPLOSSINGEN VAN 25 JUNI

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Droombeeld; 8. niks; 11. bio; 12. brij; 13. kea; 14. uw; 16. lus; 18. loo; 19. on; 20. beo; 22. weg; 24. eet; 25. pro; 26. leek; 28. magma; 30. leed; 31. fok; 33. lei; 34. nakie; 36. murw; 37. ruig; 38. honer; 40. eva; 42. pen; 45. aken; 46. tsaar; 48. rata; 50. ris; 51. map; 52. tod; 54. tal; 55. do; 56. dun; 58. boa; 60. si; 61. les; 62. tee; 64. dia; 66. pree; 67. kernoorlog. VERTICAAL: 1. Double; 2. ob; 3. oil; 4. mouw; 5. eb; 6. erf; 7. lij; 8. neo; 9. ia; 10. synode; 13. kot; 15. wee; 17. sem; 18. lea; 19. oreid; 21. oef; 23. galwesp; 24. emiraat; 25. pek; 27. komen; 29. ge; 30. lager; 32. kur; 34. nip; 35. tokio; 38. hardop; 39. nes; 41. va; 43. nat; 44. paling; 46. tan; 47. rob; 49. tas; 51. mus; 53. dodo; 56. dee; 57. oer; 59. air; 61. le; 62. te; 63. en; 65. al. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Begevenzo; 6. adressuur; 7. baankomst; 8. fluitenor. Verticaal: 1. Veldballa; 2. gemeenfin; 3. rekstoker; 4. azuurstof. Anagram: stop-plots-Opstal; idee-dieet-Editie; gans-glans-Slogan; kern-raken-Tanker; flat-tafel-Elftal; neet-rente-Recent; roem-zomer-Zoemer; deel-edele-Weelde; baas-balsa-Albast; mare-ramen-Marine. Gevraagd woord: OESTERZWAM. Woordzoeker: TOVERSTAF Puzzelslang: 1. Theorie; 2. erop; 3. pegasus; 4. soms; 5. spieken. Het sleutelwoord luidde: TOEPASSEN.

'Bergkip'

Tekst: Hans Vaders Foto's: Archief

Een bijzondere plaats in de Caribische eilandenboog, een feest voor de zintuigen. Het eiland vibreert op ritme, pulserend geluid, cultuur en de overal aanwezige moeder natuur met een intrigerende flora en fauna. En uit haar vruchtbare vulkanische aarde, de vele rivieren en omringende diepe zee oogst Dominica een uitbundige overvloed aan fruit, groenten en zeevruchten.

Pech gehad, pure domme pech, want ik ben altijd wel in voor iets nieuws en unieks. Tot voor kort was 'mountain chicken' het nationale gerecht van Dominica en deze pad, de Leptodactyllus fallax of crapaud, stond dan ook op de menukaart van ieder gerenommeerd restaurant terwijl ook de eenvoudige rumshop desgevraagd een ruime portie voor de gast wilde bereiden. Smaakt ook enigszins naar gekookte kip zoals het vlees van de leguaan en is een endemische amfibie op Dominica en Montserrat.

De familie van het nogal verdwaasd uit de bolle ogen kijkende breedgebekte bruinwitte diertje werd echter rond 2002 getroffen door het chytrid-virus dat in een aantal jaren tijd zo'n zeventig procent van het aantal 'bergkippen' decimeerde. Vandaar dat de overheid van Dominica sindsdien rigoureuze maatregelen heeft genomen. De uit zijn krachten gegroeide kikker moet een comeback maken in het regenwoud en de jacht op deze delicatesse is nu officieel verboden, zegt men. 'Mountain chicken is off the menu'.

Maar er valt culinair veel meer te genieten op dit mooie bergachtige, vrijwel

strandloze eiland dat voor een belangrijk deel nog bestaat uit onvervalst tropisch regenwoud. De eerste bewoners, afkomstig uit de delta van de Amazone-rivier, waren uitstekende vissers die in hun ranke boomkano's lange afstanden wisten te overbruggen om daarna terug te keren met een rijke vangst aan vis, kreeft en krab.

Toen arriveerden de Franse kolonisten eind zeventiende, begin achttiende eeuw en het is aan hen te danken dat er - met een duidelijk herkenbare Afrikaanse invloed - een bijzondere combinatie in de keukens ontstond, de Frans-Creoolse cuisine, gekenmerkt door het veelvuldige gebruik van smaakmakers bij groenten- en vleesgerechten zoals hete scotch bonnet pepers, die overal op het eiland groeien en thijm, peterselie, selderij en citroen.

May en ik houden het voorlopig maar op wat zeebanket, want de zee die Dominica omringd levert veel tonijn en de smakelijke dorado, ook wel bekend als de mahi mahi. De lokale bevolking spreekt in dit kader van de 'dolfijn' en toeristen moeten vaak gerustgesteld worden dat het hier absoluut niet gaat om het sympathieke ogende zeezoogdier dat zich ook in ons eigen Sea Aquarium ophoudt. En red snappers te over. Deze rifvissen worden vaak geschoten door beroepsspeervissers. Het zal duidelijk zijn, op Dominica, waar zovele mensen van de visserij hun beroep maken, is speervissen niet verboden. Vissersdorp Mahaut niet zo ver van hoofdstad Roseau - en bij de plaatselijke bevolking bekend als 'het dorp dat nooit slaapt', want er zijn dag en nacht altijd wel etablissementen van lafenis open - oogt met een lange smalle slecht geplaveide hoofdstraat en povere bebouwing langs de zee nogal rommelig, maar het is er wel erg gezellig. En de portie gefrituurde inktvis - als snack - smaakt naar meer.

Maar het is inmiddels tijd geworden voor de lunch, een belangrijk ijkpunt van de dag voor iedere inwoner van Dominica. Natuurlijk staat er vis op onze wenskaart al bieden de restaurants in Dominica ook een keur aan sterk gekruide kip, lams- en varkensvlees. Zo is er pelau, kip in combinatie met een verrukkelijke rijstschotel of geit op basis van kerrie. De facto is de lunch de primaire maaltijd en Dominicanen houden van hun voedzame voedsel hetgeen gereflecteerd wordt in zo'n traditionele lunch waarvoor de tijd moet worden genomen.

Het wordt moeilijk een keuze te maken uit het prestigieuze menu in La Maison in het oude French Quarter van Roseau. Het wordt na enig wikken en wegen grouperfilet gewikkeld in zeewier met pompoenrisotto en kerriesaus geserveerd op een zwart bord, zodat de sprekende kleuren van de kerrie en pompoen beter tot hun recht komen. Wat een maal die grouper, die je in onze wateren nauwelijks meer tegenkomt. Hier is alles voor uit de kast gehaald door de kundige chef: gesnipperde ui, knoflook, kruidnagelen, thijm en pepers. Dit alles bereid in sesamolie.

Zo'n diner is een verre tocht zeker waard, want Dominica ligt reistechnisch gezien beslist niet naast de deur. Maar ja, het wachten voor mij is tot de populatie van de bergkip weer enigszins op orde is over een paar jaar, want naar zo'n culinaire uitspatting op mijn bord ben ik eigenlijk wel nieuwsgierig.

KOOK MEE MET MAY

Kip met paprika's, tomaten en cilantro

2 groene paprika's, geroosterd, ontveld en klein gesneden
1 rode paprika, geroosterd, ontveld en klein gesneden
1 eetlepel extra virgin olijfolie
1 pond rijpe plumtomaten, vel en pitten verwijderd, in stukjes gesneden
2 tenen knoflook, gepeld en fijn gehakt
de blaadjes van 1 bosje cilantro, fijn gehakt
de blaadjes van 1 bosje verse Italiaanse peterselie, fijn gehakt
2 theelepels paprikapoeder
snufje cayenne-peper
beetje gemalen komijn
snufje zout

2 eetlepels extra virgin olijfolie
3 pond kippendijen, vellen verwijderd, afgespoeld en met keukenpapier droog gedept
1 flinke ui, schoongemaakt, in plakken gesneden
2 tenen knoflook, gepeld en fijn gehakt
blaadjes van een bosje cilantro, fijn gehakt
zout en gemalen zwarte peper naar smaak

In een koekenpan de olie verhitten boven een middelmatig heet vuur en de paprika's, de tomaten, de knoflook, de cilantro, de peterselie en de kruiden 20 minuten bakken tot de saus dik is. Met zout afmaken.
Intussen de kippendijen in een braadpan in de olie aan alle kanten bruin bakken.
De rest van de ingrediënten toevoegen, meebakken en met toevoeging van wat water de kip op een laag pitje 30 minuten laten stoven. De kip uit de pan nemen. De saus inkoken tot deze dik is. De kip terug doen in de pan en de paprika-saus erover schenken, op een laag pitje nog 30 minuten laten pruttelen.

Met couscous of rijst serveren.
Voor 4 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Casillero del Diablo

Druifsoort: Shiraz
Streek: Central Valley, Chili
Kleur: Intens roze
Geur: Zomerbessen, bloedsinaasappel en kruiderij
Smaak: Aardbeien, frambozen, kersen en peper

Een heerlijk, fris rosétje uit Chili! Een prachtige manier om weer te beginnen met ons wijnadvies. Deze week heeft May een lekker kipgerecht voor u en daar adviseren wij dit heerlijke rosétje uit Chili bij. De Casillero del Diablo-lijn behoort tot het Chileense wijnimperium 'Concha y Toro'. Dit biedt een indrukwekkend breed assortiment aan, waaronder deze frisse rosé die gemaakt is van de Shiraz-druif. De wijn zit vol met de smaak van vers zomerfruit die gecomplementeerd wordt door hints van bloedsinaasappel en kruidigheid. U zult hier zeker van genieten en in combinatie met het gerecht van May wordt hij alleen maar lekkerder. Dus aanstaande zondag, vrienden uitnodigen en lekker buiten zitten om hiervan te genieten!

Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt

Het genot van wijn

De wijnwereld, Argentina!

De Ñapa is er weer! En we beginnen met het prachtige land Argentinië: Tango, Vlees en Wijn. Dit land staat ook in mijn favorietenlijst. Vooral de laatste tijd worden de wijnen steeds beter en spannender. Ja, dat is wat het leuk maakt, het moet spannend zijn. Je verlangt naar iedere slok, en dan gaat het om een goede wijn.

Tekst: Licores Maduro

Argentinië is opgedeeld in tien verschillende wijnstreken. In het noorden heb je Salta, waar heel mooie witte wijnen worden geproduceerd en landinwaarts, ongeveer in het midden van het land, heb je Mendoza, waar de meeste kwaliteitswijnen vandaan komen. In het zuiden heb je Nequen, een gebied dat steeds vaker in de belangstelling komt met aparte wijnstijlen.

Vrijwel alle bekende druivensoorten worden hier aangeplant, maar Argentinië staat bekend om twee druiven, de Malbec en de Torrontes. Van de Torrontes worden zachte wijnen met veel fruitexpressie en typische bloemige aroma's gemaakt. Het is een inheemse druivensoort die alleen hier voorkomt. De Malbec zorgt voor volle expressieve rode wijnen die variëren van halfzwaar tot krachtig en zeer zwaar. De druif is van Franse komaf en heeft in Argentinië de perfecte condities gevonden om zich volledig te ontwikkelen. In Frankrijk behoort hij tot een van de zes rode druivensoorten die toegestaan is in rode Bordeaux-wijnen.

Dit zijn wel de twee kenmerkende druiven voor Argentinië, maar de rest doet het ook prima en er komen steeds meer uitschieters bij. De laatste tijd komen er zelfs prachtige Pinot Noirs uit Patagonië in het verre zuiden. De traditionele druiven zoals de Chardonnay, Syrah en Cabernet doen het hier uitstekend. Vrijwel ieder wijnhuis produceert deze en vaak voor een ongelofelijk redelijke prijs. Het mooie is dat er steeds meer wordt gedaan met andere inheemse druivensoorten zoals de Bonarda. Een schitterende rode druif waarmee steeds meer wordt geëxperimenteerd. Ondanks dat hij qua volume op de tweede plek staat, heeft hij niet de populariteit van de Malbec. Maar door de nieuwe interesse van de wijnmakers zal hij wel zeker op de kaart komen als een topper van Argentinië.

Behalve de streken Mendoza, Salta en Nequen, heb je La Rioja, San Juan, Catamarca, Tucuman, San Luis, La Pampa en Rio Negro. De meeste wijnproductie uit deze streken is bula en dit vaak voor lokale consumptie. Maar hoe lang zal het duren voordat deze ontdekt wordt door de internationale markt? Kijk maar naar Nequen, of zelfs naar de nieuwe streken van buurland Chili. Men gaat steeds verder en hoe populairder het land wordt, des te meer mensen gaan investeren. Ze blijven op zoek naar nieuwe streken om zich verder uit te breiden.

Argentinië, een wijnland vol beloftes! Als u nog niet verliefd bent geraakt op de schitterende wijnen van dit land, nodig ik u uit om er eens een paar te proeven. U wordt niet teleurgesteld! Wij verlaten Argentinië en gaan weer naar de Oude Wereld.

Tot volgende week!

ÑAPA Business
6 augustus 2011

Power Talk

‘Curaçao laat van zich spreken’

‘CuraçaoPOWERtalk’, onderdeel van de internationale organisatie ‘Power Talk’, is nog maar net geboren of ze laat al wereldwijd van zich horen. Met het winnen van de speech-wedstrijd tijdens de 2011 Convention in Indianapolis zet Anna Clara van der Plank, oprichtster en dit jaar ook voorzitter van de nieuwe club, Curaçao op de kaart. Leden uit landen als Japan, Australië en de Verenigde Staten zochten direct na bekendmaking van de Curaçaose winnares op waar het eiland ligt. Niemand kan er nog omheen. Curaçao laat van zich spreken!

Anna Clara van der Plank

Tekst: Judice Ledeboer Foto’s: Ken Wong en PowerTalk

Power Talk is een wereldwijde organisatie van non-profit clubs en levert professionele coaching in effectieve spreek- en presentatievaardigheden. Er zijn wereldwijd 400 clubs. Opgericht als Internationale Toastmistress Clubs in 1938, is de organisatie regelmatig vernieuwd en aangepast aan de behoeften van haar leden van alle leeftijden en culturen die elkaar jaarlijks tijdens conventies ontmoeten. Lidmaatschap staat open voor iedereen die geïnteresseerd is om te leren ‘Power-spreken’.

De clubs komen meestal om de twee weken bij elkaar. Iedere bijeenkomst heeft wereldwijd een zelfde opzet, waarbij de clubs vrij zijn het programma en de thema’s zelf te kiezen. Het doel is om communicatie- en organisatievaardigheden te leren en/of te verbeteren en dat wordt ‘learning by doing’ gedaan. Tijdens de gewone clubvergaderingen krijgen zoveel mogelijk leden taken die ze moeten vervullen en daar ontvangen de leden onmiddellijke en voortdurende feedback op. Zo leert iedereen om te gaan met publiek, met feedback en met onverwachte situaties die à la minute moeten worden opgelost.

Leren

De reden waarom Anna Clara van der Plank ook op Curaçao een POWERtalk club wilde opzetten was omdat ze zelf zo veel geleerd heeft bij de Couperus Circle in Den Haag. Ze vindt de manier waarop men veel kan leren door zelf veel te oefenen waarbij men elkaar evalueert ontzettend goed en er is volgens Van der Plank ook een grote behoefte aan goede communicatie in de breedste zin, van spreken tot luisteren, van voordrachten geven tot debatten voeren. “Op Curaçao is daar nog veel aan te verbeteren”, zegt ze. Het spelenderwijs leren van leiderschapsvaardigheden is een cadeautje dat iedereen erbij krijgt, want elk lid krijgt verdeeld over het jaar allerlei taken, onder meer leiding geven aan een bijeenkomst of aan een groep. Vooral steun van de professionele organisatie van POWERtalk International en van de leden van de Couperus Circle uit Den Haag hebben Van der Plank geholpen om de club van de grond te krijgen. Het winnen van de speech contest en alle lof die ze wereldwijd kreeg van nieuwe leden, oud-leden, nationaal en internationaal geven haar nog meer kracht om van CuracaoPOWERtalk een succes te maken.

“Ieder lid heeft zijn of haar eigen reden om lid te worden. Men kan lid worden om nieuwe mensen te leren kennen, om beter te leren spreken in het openbaar, om te leren organiseren en om leiding te leren geven.” Het is namelijk ook mogelijk om bestuursfuncties te bekleden, bij de club, of op internationaal niveau bij het bestuur van de regio of zelfs in het algemene bestuur van de organisatie. Daar tussenin zijn ook weer andere bestuursfuncties te bekleden en zo kan ieder lid groeien naar een hogere positie binnen de organisatie. Voorop staat dat de organisatie een non-profit organisatie is en dat houdt in dat de kosten om lid te worden van een club relatief laag zijn, zodat het lidmaatschap voor iedereen toegankelijk is. De meeste ‘profit’ krijgen de leden omdat ze zekerder worden van zichzelf, over hun sociale optreden en over het spreken in het openbaar. Trefwoorden van de Power Talk-organisatie zijn: vertrouwen, duidelijkheid en overtuigingskracht.
Het uitgangspunt en de manier waarop de bijeenkomsten zijn opgezet komen voort uit de visie dat ontwikkelen van een zelfverzekerde houding en het overbrengen van een duidelijke en overtuigende boodschap veel gemakkelijker gaan als er geoefend wordt voor een echt publiek. En het is nog beter als het publiek goed geïnformeerd is en kan ondersteunen door evaluatie en feedback te geven, waardoor iedere spreker zich kan verbeteren. Power Talk International biedt leden de mogelijkheid om spreekstijl en inhoud, evenals het gebruik van hulpmiddelen zoals microfoons en data-projectoren te oefenen, totdat men zoveel vertrouwen heeft om iedere uitdaging om te spreken in het openbaar aandurft.

Leiderschap wordt ook spelenderwijs geoefend, omdat de leden bijvoorbeeld de taak van programmaleider krijgen toebedeeld bij een bijeenkomst. De programmaleider ‘leidt’ de bijeenkomst die dag en daar zijn bepaalde protocollen voor, die men spelenderwijs leert. Het lijkt soms op een spel dat gespeeld wordt. Een spel met regels. Een echte winnaar is er nooit, behalve bij wedstrijden. Het gaat in eerste instantie niet om het winnen, maar om het ‘overwinnen’. Het overwinnen van angsten die mensen zichzelf hebben opgelegd. Angst om een vreemde taal te spreken, angst om voor een publiek te spreken, angst om te evalueren en feedback te geven. Een van de mooiste onderdelen van deze ‘learning by doing’-bijeenkomsten is het leren omgaan met kritiek. Men leert er namelijk dat iedereen zijn eigen beleving en mening heeft en men leert die te respecteren.
Bij elke vergadering streven de leden naar een praktische opdracht gericht op het persoonlijk programma dat is gemaakt door een groepje leden, die daar het gehele jaar voor verantwoordelijk is. Men leert dus ook om creatief te zijn en om de maatschappelijke ontwikkelingen in de wereld bij te houden, want actuele thema’s voor een bijeenkomst zijn altijd interessant.

Tijdsmanagement

Een essentieel onderdeel is het tijdsmanagement. Er wordt streng gelet op de tijd die men neemt om iets te doen. Daar leert men heel veel van, zoals vergaderingen binnen een vastgestelde tijd te laten verlopen, op tijd beginnen, op tijd eindigen en om bij het geven van een voordracht niet te lang te spreken en ook niet te kort te spreken. Dit tijdselement maakt het ‘spel’ nog leuker. Lukt het om een speech te houden binnen de vijf à acht minuten? En hoeveel kun je zeggen in een speech van één minuut? Heel veel, je moet alleen leren hoe lang één minuut is.

De club is een onderdeel van een groep in een geografisch gebied en iedere regio organiseert met zijn eigen clubs ieder jaar bijeenkomsten waarbij allerlei trainingen gegeven worden en waar men internationaal veel contacten kan opdoen. Clubs die al langer bestaan en leden hebben met veel ervaring, bieden korte cursussen aan, praktische lessen voor zakelijke en maatschappelijke groepen. Power Talk Curaçao is nog maar de ‘pub’ in de regio, maar is veelbelovend door de enthousiaste groep leden die de club al heeft.

Het bestuur, van links naar rechts: Loraine Sjollema CLO, Anna Clara van der Plank voorzitter, Vinod Daswani penningmeester, Helvig van de Laarschot CLO, Marjon Pronk secretaris.

Officieel bestaat de club per 1 augustus 2011. Van der Plank is de initiatiefneemster voor het opzetten van een club op Curaçao en zij zette zich de laatste maanden in om alle zakelijke rompslomp omtrent het opzetten van een nieuwe club te regelen. Zij kreeg daarbij hulp van zusterclub de Couperus Circle uit Den Haag, waar Van der Plank twee jaar is lid geweest. Zij woonde toen in Den Haag vanwege het werk van haar man, Marcel van der Plank, die in die tijd Gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen was tot de ontmanteling op 10 oktober vorig jaar. Ook Diana Wansing, de vrouw van de voorganger van Van der Plank, Paul Comenencia, was lid van de Couperus Circle in Den Haag en heeft haar steentje bijgedragen bij het opzetten van de club CuraçaoPOWERtalk.

Iedere club moet zich houden aan de regels en protocollen van de organisatie. Er is professioneel bronmateriaal waarover iedere club kan beschikken en een onderdeel van ‘het spel’ van het leren spreken in het openbaar bij Power Talk is het volgen van die regels en protocollen. Men leert dat de juiste procedures volgen en effectieve rapportages geven essentieel zijn voor succes.

De nieuwe club Curaçao POWERtalk heeft maandag 8 augustus hun eerste officiële bijeenkomst. Onder leiding van Anna Clara van der Plank is een aantal leden al enige maanden aan het oefenen. Vanaf nu is het geen oefenen meer, maar zijn de leden officieel lid en hebben ze ook officiële functies. Vice-voorzitter is Martha Betrian, penningmeester is Vinod Daswani, Marjon Pronk is secretaris, Loraine Sjollema en Helvig van de Laarschot zijn club liaison officers. Tijdens de eerste bijeenkomst wordt het bestuur officieel geïnstalleerd en ontvangen de bestuursleden hun pins en badges.

De bedoeling is dat de club twee maal per maand bij elkaar komt, maar in het begin zal dat eens per maand zijn op iedere eerste dinsdag van de maand. De voorlopige locatie is Jeugdhuis Tamarijn aan de Jasmijnweg/hoek Mahaaiweg. Iedereen is welkom. Voertaal zal Engels zijn om mensen van alle nationaliteiten de mogelijkheid te geven om mee te doen. Tijd: van 19.30-21.30 uur. Iedereen is welkom op de eerste officiële bijeenkomst van CuracaoPOWERtalk op 8 augustus a.s. Wel even aanmelden indien u wilt komen.

Power Talk International biedt de mogelijkheid om veel te leren in een ontspannen omgeving. En of u nu een ervaren spreker in het openbaar bent of een nerveuze beginner, iedereen zal de kwaliteitstraining vinden op het niveau dat past bij de individuele behoeften.

Voor meer informatie kan men zich wenden tot Anna Clara van der Plank, telefoon: 737-5822 of per e-mail: annaclaraboom@live.nl

POWER talk INTERNATIONAL

BBplein

'Bewuste Burgers' aan het woord

Welkom op het BBplein! Het plein voor Bewust Burgerschap, Bewuste Bario, Bewust Bedrijf en Bewust Bestuur, waar duurzame ontwikkeling op Curaçao centraal staat. De plek waar we kennis en ontwikkelingen over duurzaamheid delen en waar we elkaar 'ontmoeten' om gezamenlijk duurzaamheid als drijvende kracht voor onze maatschappij te maken.

Tekst: Shakti Aroena Lakhi

Afgelopen periode heb ik leuke reacties ontvangen naar aanleiding van mijn twee eerder verschenen series in de Ñapa, te weten: 'Duurzame ontwikkeling: Praktische levenswijze?' en 'Armoede, rijkdom voor ontwikkeling'. Hartelijk dank voor uw bijdragen. Wat mij opviel aan de reacties was de behoefte van mensen om hun eigen verhaal over duurzame ontwikkeling te delen. Zo kreeg ik een reactie van een NGO die onder meer op het gebied van het bijbrengen van normen en waarden in de maatschappij bezig is en van een (oud) docent die zijn hart lucht over het belang van het investeren in ons kenniskapitaal voor duurzame ontwikkeling. Ook reacties van een instantie die belang hecht aan het zichtbaar maken wat Curaçao aan duurzame sociale projecten heeft lopen en resultaten hiervan wil laten zien aan de burger. Daarnaast bleken mensen de behoefte te hebben om met elkaar in contact te komen om bijvoorbeeld gezamenlijk projecten op te pakken en hulp of advies van anderen te krijgen. Kortom, stuk voor stuk betrokken en bewuste lezers met verschillende achtergronden, die allemaal vanuit de P van Pleasure- en Passiegevoel hun vraag of verhaal willen delen.

Dankzij mijn Surinaamse, Curaçaose en Nederlandse achtergrond, heb ik geleerd te leven met verschillende mensen van uiteenlopende culturen. Wat mij bij is gebleven, is dat hoe anders wij ook zijn, er altijd iets gemeenschappelijks is wat ons verbindt en dat is de samenleving en het land waar wij allen deel van uit maken. Vanuit deze gedachte is bij mij het gevoel ontstaan hoe cruciaal het verbinden van mensen is.

Door het besef van het belang van verbinding en de behoefte van mede-eilandbewoners om hun verhaal over duurzaamheid te delen, is het idee ontstaan voor het BBplein: Een ontmoetingsplek waar kennis en ervaring over duurzaamheid uitgewisseld kunnen worden. Verbinding is het sleutelwoord voor begrip en saamhorigheid binnen een gemeenschap. Met dit plein wil ik een aanzet tot verbinding geven. De lezer wordt geïnformeerd over allerlei ontwikkelingen en kan zelf reageren en een bijdrage leveren. Daarmee is het een plek voor duurzame ontwikkeling ten behoeve van een dynamisch en veerkrachtig Curaçao. Een land dat zich in deze tijd van zeer snelle ontwikkelingen staande kan houden en tegelijkertijd met deze sterke stroom mee kan gaan.

Met dit plein tracht ik een dialoog op gang te brengen hoe bewust burgerschap, bario, bedrijf en bestuur concreet beleefd kunnen worden. Daarnaast zal dit plein positief nieuws uit de samenleving op Curaçao en daarbuiten zichtbaar maken. Het laat bijvoorbeeld zien hoe wij als Curaçaoenaars vanuit onze eigen cultuur, normen en waarden, onze eigen duurzame ontwikkeling creëren voor ons land door in de eerste stap kennis en ervaringen te delen en zodoende onze krachten te bundelen.

Oproep

Het BBplein is een initiatief van ir. Shakti Aroena Lakhi. Zij is consultant bij Kool Caribe Consult en heeft zich ten doel gesteld duurzame ontwikkeling op Curaçao te bevorderen door onder meer kennisuitwisseling. Vanaf vandaag verschijnt BBplein om de week in de Ñapa, met aan de ene kant een informatief stuk met duurzaamheid als thema en aan de andere kant reacties van betrokken burgers die in hun werk of vrije tijd bezig zijn met duurzame ontwikkeling. Ook u kunt bijdragen aan het BBplein. Mail uw vraag, verhaal of reactie naar aroena.kcc@onenet.an.

Vorming: basis voor een duurzame ontwikkeling

Joseph (Jopi) Hart schrijver en gepensioneerd docent:

"Duurzame ontwikkeling veronderstelt een redelijke kennis van de wereld om je heen in allerlei opzichten. Het is onmogelijk te streven naar duurzame ontwikkeling, indien de mens zich niet bewust is van de fysieke beperkingen en kwetsbaarheden van zijn omgeving, indien hij geen weet heeft van de vele raakvlakken van allerlei aspecten van het leven op fysiek, mentaal en geestelijk niveau en de complexiteit van de integratie van het leven tussen de mens, de natuur, de dierenwereld, zijn voedsel, kleding, leefomgeving en zijn spirituele gebondenheid."

Joseph 'Jopi' Hart

"Alleen wanneer de mens min of meer op de hoogte is van de complexiteit van de verregaande integratie en wederzijdse afhankelijkheid van de wereld om zich heen, kan hij zich openstellen voor een beleid dat gericht is op duurzame ontwikkeling. Alleen dan kan hij zijn bijdrage leveren door in zijn privé-, sociale, economische en ontspanningsactiviteiten rekening te houden met al die geïntegreerde aspecten die een duurzame ontwikkeling mogelijk maken."

"Dit is alleen te realiseren met een vormingsproces dat open staat voor deze aspecten van de menselijke ontwikkeling, die ik holistisch zou willen noemen. Alleen wanneer het kind de kans krijgt zich holistisch te ontwikkelen, kan hij bijdragen tot een duurzame ontwikkeling van de wereld waarin hij leeft."

"Dit betekent dat de vorming van het kind een andere dimensie moet krijgen en helaas kan het gezin dit niet meer opbrengen vanwege het groeiend aantal eenoudergezinnen, beide werkende ouders, meer en hogere eisen aan de vorming van het kind. Derhalve zal de school - noodgedwongen - een vormingsinstituut moeten zijn, waar het kind de hele dag onder professionele begeleiding 'gevormd' wordt tot de totale mens, die dan wel in staat is deel te nemen aan en zijn bijdrage te leveren aan een duurzame ontwikkeling."

Business Agenda

Curaçao

11 augustus: Seminar vooruitzichten Curaçaose economie
Seminar over de korte en middellange termijn-vooruitzichten voor de economie van Curaçao, georganiseerd door het economenplatform. Doel is om een bijdrage te leveren aan het economisch inzicht en de kennis van de economie van het eiland. Sprekers zijn onder anderen Candice Henriquez, Henry van der Kwast en Liza Dindial. Moderator is Laureen Schenk. Voertaal Nederlands.

Vooraf aanmelden via info@cbs.an of rob@curconsult.com onder vermelding van naam en ID-nummer. Locatie: Auditorium Centrale Bank
Registreren: 15.00 uur
Aanvang: 15.30 uur.

Aruba

6-7 augustus: Expo Salud
Expo Salud is bedoeld om de gemeenschap informatie te verschaffen over medische ontwikkelingen en procedures die lokaal aangeboden worden en bewustzijn te creëren inzake het belang van een goede gezondheid. De tweedaagse expo biedt de bezoeker de gelegenheid om met sleutelfiguren in het medische veld te spreken over uiteenlopende onderwerpen. Locatie: Renaissance Convention Center
Meer informatie: www.exposaludaruba.com of email info@exposaludaruba.com

10 september: Annual Fundraiser & Awards Gala
Gala-avond met gastspreker, dinner en dance. Er zal een boeiend onderwerp worden behandeld met meerwaarde voor de ondernemers van het eiland. Tickets kunnen gereserveerd worden via ATIA, via de website of de facebookpage van ATIA.
Plaats: Marriott Aruba Resort & Stellaris Casino
Entree: 175 florin per persoon
Meer informatie: www.atiaaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of email: atiaruba@setarnet.aw

23 t/m 25 september: Expo Cas
De Expo Cas biedt gezinnen en individuen alles op het gebied van een huis vinden, bouwen of verbouwen. Zestig deelnemers informeren u gedurende drie dagen over de mogelijkheden.
Locatie: Renaissance Convention Center
Meer informatie: www.expocas.net of bel 5839039

30 september: KvK's XVIII Annual Business Dinner Meeting
Keynote speaker dit jaar is Amar Bhidé, Thomas Schmidheiny Professor, The Fletcher School of Law and Diplomacy. Bhidé is een autoriteit op het gebied van innovatie, ondernemerschap en business strategy. Auteur van drie boeken over de uitdagingen op het gebied van zaken en leiderschap met betrekking tot het beginnen van nieuwe bedrijven rond nieuwe ideeën.Titel van zijn voordracht: 'Sustaining the Venturesome Economy'.
Meer informatie: businessinfo@arubachamber.com of neem contact op met het secretariaat op telefoonnummer 582.1120.

Internationaal

1-4 september: Design Caribbean
Caribische ambachtenbeurs gericht op regionale en internationale handel.
Plaats: Dominicaanse Republiek
Meer informatie: info@designcaribbean.com of bel: +1(246) 436-0578

4 t/m 6 september: Trade Mart Utrecht 2011
Trade Mart Utrecht is hèt inkoop- en informatiecentrum voor non-food retail. Jewels & Watches, Fashion Accessories, Home & Living, Kitchen & Dining, Toys & Trends. Ruim 350 exposanten nemen deel aan de Trade Mart. Een beurs om trends en collecties te spotten, leveranciers te ontmoeten én orders te plaatsen.
Plaats: Jaarbeurs Utrecht
Meer informatie: www.trademartutrecht.nl

9 t/m 13 september: IBC Matchmaking Event
Meer dan 1000 exposanten van over de hele wereld tonen nieuwe producten en technologie op het gebied van elektronische media en de entertainmentindustrie. Netwerken en nieuwe ideeën opdoen, sales leads genereren, aan de pr werken en efficiënte distributiekanalen ontwikkelen.
Plaats: Amsterdam RAI
Meer informatie: http://ibc2011.b2b-match.com

14-15 september: The Human Potential 2011
Dit evenement stelt de bezoeker bloot aan opinies van experts en is een uitdaging voor het hedendaagse denken over hoe bedrijven en organisaties er in de toekomst uit zullen zien.
Plaats: New York

Meer informatie: http://ideas.economist.com/event/human-potential-2011 of email humanpotentialevent@economist.com

15-17 september: CTO State of the Industry Conference
Conferentie voor personen uit de toeristische industrie en hun strategische partners met als doel het bespreken van issues, het identificeren van oplossingen en actieplannen uitzetten waar het toerisme in de Caribische regio baat bij heeft. Deelnemers zijn onder anderen ministers van Toerisme, vertegenwoordigers van nationale toerisme-organisaties en vertegenwoordigers van de private sector.
Meer informatie: www.onecaribbean.org

Communicatie

Sociale media ideale 'tool'

De groei van sociale media is fenomenaal. De populariteit van platformen als Facebook, Twitter, LinkedIn, Netlog, Hyves, blogs, Video- en Photo-websites in combinatie met de lage instapdrempel, maken deze media tot ideale tools voor bedrijven en marketeers om hun klanten te bereiken. Maar helaas, nog niet op Curaçao en Aruba.

Tekst: Bob Harms

Het woord 'sociaal' in sociale media impliceert dat er een heuse conversatie plaats gaat vinden. Dat leidt tot nieuwe uitdagingen: visibiliteit, monitoring en engagement. Als men deze drie elementen negeert, dan worden er heel wat kansen gemist, wordt er misschien zelfs imagoschade geleden. Omdat deze drie elementen ten inderdaad vaak genegeerd worden, maakt dit dat sociale media soms nog steeds geen deel uitmaken van de communicatiestrategie van bedrijven, instellingen en organisaties.

Op Curaçao en Aruba heeft een zeer beperkt aantal bedrijven, instellingen en/of organisaties een profiel op sociale media. En hiervan verwijst maar slechts 25 procent direct naar hun publicitaire uitingen of hun corporate website. Onderzoek heeft uitgewezen dat minder dan 15 procent van de bedrijven, instellingen en/ of organisaties op Aruba en Curaçao over een profiel of pagina op Twitter of Facebook beschikt. In Amerika is dit thans rond de 90 procent, in Nederland rond de 60 procent.

Een van de belangrijkste voordelen van profilering op een sociaal netwerk is de gelegenheid om 'gesprekken' te monitoren, Wanneer we het hebben over monitoring, dan kunnen we drie types onderscheiden: wat wordt er gezegd over het bedrijf, de producten en de werknemers; wat wordt er geplaatst op de sociale media-profielen van een bedrijf en wat zeggen de medewerkers van het bedrijf op sociale media-platformen.
Onderzoeken hebben aangetoond dat bedrijven niet echt 'luisteren' naar wat er tegen hen wordt gezegd. Twitter lijkt op dit gebied het best te scoren, terwijl Facebook bijna alleen wordt gebruikt om (gratis) publiciteit te genereren.

Sociale media worden voornamelijk gebruikt om informatie te verspreiden, maar niet om de conversatie aan te gaan. Slechts 45 procent van alle Twitterberichten werd in een recente test op Curaçao en Aruba beantwoord. Van de Facebookberichten waren dat er zelfs minder dan vijf procent.

De personen die verantwoordelijk zijn voor de sociale media accounts van bedrijven - voor zover die er al zijn - beheren deze accounts bovendien met veel minder respect en professionalisme dan hun eigen persoonlijke accounts.

Bob Harms is communicatie-adviseur. Reacties: bobharms1@gmail.com

Boeken

De kunst van het vragen stellen

Antwoorden zetten een punt, sluiten processen af, beëindigen acties en zetten de zaak stil. Vragen, daarentegen, richten de aandacht, mobiliseren energie, zetten aan tot actie en brengen de zaak in beweging.

We leven in een wereld die antwoorden belangrijker vindt dan vragen. We zitten liever niet met vragen, want we willen niet twijfelend en wankelmoedig overkomen. We willen antwoorden, want die verschaffen ons zekerheid, ook al is het vaak schijnzekerheid.

Om processen van zelfsturing te bevorderen, is de kunst van het vragen stellen wel de belangrijkste vaardigheid voor een coach.

Meestal stellen de medewerkers de vragen en geven de managers de antwoorden. Bij coaching zijn die rollen echter omgedraaid. Het is niet zozeer de coach die daarbij aan het werk is als wel de gecoachte. De coach stelt de vragen en weet hen vervolgens mond te houden en zijn eigen oplossingsenthousiasme te temperen.

Vragen hebben diverse voordelen ten opzichte van instructie. Ze richten de aandacht en zetten de medewerkers zelf aan het denken. Het biedt inzicht in de mate waarin de medewerker alle aspecten van een vraagstuk overziet. Het biedt een beter inzicht in hetgeen de medewerker gaat doen.

Dit boek helpt om de kunst van het vragen stellen onder de knie te krijgen. Daarbij zij aangetekend dat u het niet alleen uit een boekje leert. Veel trainen, is het parool.

Ir. W.F.J. (Willem) Verhoeven studeerde elektrotechniek aan de TH Eindhoven en daarna Sociale Wetenschappen aan de UvG. Hij werkte als adviseur voor managementontwikkeling en als hoofd van een organisatieafdeling. Sinds 1987 werkt hij als zelfstandige en is hij oprichter van de Associatie voor Coaching.

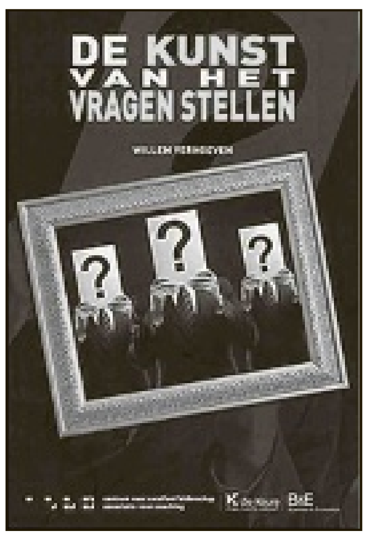

Titel: De kunst van het vragen stellen
Auteur: Willem Verhoeven
Uitgever: Business & Economics, die Keure Publishing Group
EAN: 9789048608089

Arbeidsrecht

Boete op niet tijdige betaling loon

De wet bepaalt in artikel 7A:1614 Burgerlijk Wetboek dat de werkgever verplicht is de arbeider (lees: werknemer) zijn loon op de bepaalde tijd te voldoen. Wat onder deze ‘bepaalde tijd’ moet worden verstaan is niet in de wet opgenomen.

Tekst: William ten Veen

Het naar tijdruimte vastgesteld loon moet worden voldaan telkens na afloop van het tijdvak waarover het loon is vastgesteld. In de meeste gevallen komen partijen een bruto salaris per maand overeen. In de bouw komt betaling aan het einde van de werkweek of tweewekelijks ook regelmatig voor. Ten aanzien van het in geld vastgestelde loon dat afhankelijk is van de uitkomsten van de door de werknemer te verrichten arbeid (denk bijvoorbeeld aan provisie) dient een betalingstermijn te worden aangehouden die geldt voor het naar tijdruimte vastgestelde loon voor vergelijkbare arbeid. Laten we het gemakkelijk houden, in het hiernavolgende gaan we uit van de verplichting van de werkgever om het loon aan het einde van de kalendermaand uit te betalen. Veel werkgevers betalen rond de 25/26e van elke maand het loon uit, zodat het voor de 1e van de nieuwe kalendermaand op de rekening van de werknemer is bijgeschreven. Dan is er netjes conform de wet uitbetaald. Betaalt de werkgever ‘te laat’, dan heeft de werknemer aanspraak op een wettelijke verhoging (lees: dient de werkgever een boete te betalen aan de werknemer).

De werknemer heeft bij te late betaling van het loon aanspraak op de wettelijke verhoging zoals vastgesteld in de wet in artikel 7A:1614q Burgerlijk Wetboek. Deze bedraagt voor de negende (9) tot en met de twaalfde (12) werkdag na de dag waarop het loon had moeten worden betaald, 5 procent van het loon voor elke werkdag. Voor elke volgende werkdag komt daar per dag 1 procent bij met dien verstande dat de maximum te betalen wettelijke verhoging 50 procent van het achterstallige (deel van het) loon bedraagt. Een voorbeeld: *de werkgever betaalt het loon op de 19e werkdag van de nieuwe kalendermaand uit; in dit geval heeft de werknemer recht op een wettelijke verhoging van 21 procent (4 x 5 procent + 7 x 1 procent) op het loon over de afgelopen kalendermaand.* De eerste 8 werkdagen te laat zijn derhalve boetevrij, daarna wordt er boete verschuldigd door de werkgever. De wettelijke verhoging van 50 procent wordt na 42 werkdagen bereikt. In de praktijk zie je vaak dat advocaten van werknemers - al dan niet voor het gemak - ook het weekend meerekenen. De Hoge Raad heeft zich hier nog niet over uitgelaten, maar naar mijn mening mag het weekend niet meegerekend worden, omdat het om ‘werkdagen’ gaat.

Aangenomen wordt dat de wettelijke verhoging verschuldigd is over het bruto loon. De wettelijke verhoging is geen loon, zodat er geen loonbelasting behoeft te worden ingehouden. De wettelijke verhoging is bedoeld als prikkel voor de werkgever om het loon op tijd te betalen. Zoals gesteld is de wettelijke verhoging geen loon, zodat er dus geen wettelijke verhoging verschuldigd is over de wettelijke verhoging. Naast de wettelijke verhoging kan de werknemer de wettelijke rente over het achterstallige loon vorderen.

De wettelijke verhoging dient ook te worden betaald over de vergoeding die de werknemer toekomt wegens niet genoten vakantiedagen. In een eerdere bijdrage van mijn hand is aangegeven dat de openstaande vakantiedagen conform de wettelijke bepalingen alleen aan het einde van de arbeidsovereenkomst mogen (sterker nog: moeten) worden uitbetaald. De praktijk leert regelmatig anders, maar dat terzijde. Het is niet nodig dat de werknemer een aanzegging of ingebrekestelling stuurt naar de werkgever alvorens de wettelijke verhoging verschuldigd wordt. De verhoging is slechts verschuldigd indien de niet tijdige betaling van het loon aan de werkgever kan worden toegerekend. Het doorgeven van een verkeerd bankrekeningnummer door de werknemer valt uiteraard niet in de risicosfeer van de werkgever.

De rechter is bevoegd het bedrag aan wettelijke verhoging (in een gerechtelijke procedure tot doorbetaling van het salaris na een ontslag op staande voet doorgaans 50 procent van het te vorderen bedrag aan salaris) te matigen tot een billijk bedrag. In de praktijk maakt de rechter vaak gebruik van deze bevoegdheid. Per Gerecht zijn veelal interne regels of richtlijnen opgesteld. In dit kader is het van belang op te merken dat de bevoegdheid van de rechter tot matiging uitsluitend de wettelijke verhoging betreft en niet de wettelijke rente.

William ten Veen is advocaat en partner bij Certa Legal Attorneys Caribbean tenveen@certalegal.com

Mens & Werk

Gemotiveerde medewerkers

Het is helemaal niet vanzelfsprekend dat medewerkers hun werk met plezier uitvoeren en dat ze eigen initiatief tonen. Dat wil zeggen dat ze meedenken, met ideeën komen, inzet tonen en de hele dag met een glimlach (of de werk nemers die ‘buiten’ werken ‘fluitend’) hun werk doen.

Tekst: Judice Ledeboer

De ene persoon heeft nou eenmaal een vrolijker karakter en is optimistischer dan de ander en ieder mens gaat anders om met de omstandigheden die er zijn. Maar blijheid, dankbaarheid, belangstelling voor je omgeving en een waardevol werknemer zijn kan iedereen, mits je je ervoor inzet. En daar ligt het probleem. Veel werkende mensen verliezen na verloop van tijd de passie voor hun baan en sloffen dag in, dag uit naar het werk en wachten tot ze de pensioengerechtigde leeftijd bereikt hebben om dan ‘te genieten’ van hun leven. Wat een tijdsverspilling! Wat een verspilling van energie! Wat een droefheid om op die manier te leven!
Bij de werkgever ligt dan ook de taak om het werken voor de werknemers zo aangenaam mogelijk te maken. De werknemer heeft recht op een beloning passend bij het niveau van werken en de opgedane werkervaring, hij heeft recht op een ‘gezonde’ werkomgeving en dat houdt in dat de werkomstandigheden veilig moeten zijn, het mag er niet te warm en niet te koud zijn en de materialen waarmee de werknemer werkt moeten deugdelijk zijn. Heel belangrijk is de manier waarop leiding wordt gegeven. De werknemer heeft er recht op om goed ‘geleid’ te worden, maar helaas schort het daar op het eiland aan. Er zijn heel veel leidinggevenden, maar er zijn er maar weinig die weten wat goed leiding geven inhoudt en dat heeft alles te maken met het gedrag. Mensen kunnen aansturen en motiveren is een van de competenties die een leidinggevende behoort te hebben, want de werknemers moeten de hele dag gemotiveerd blijven om hun werk goed te kunnen uitvoeren, om prestaties te kunnen leveren en om als bedrijf of afdeling doelen te behalen. Anderen enthousiast maken en houden, een luisterend oor bieden, begrip tonen en grenzen stellen zijn ook competenties die een leidinggevende moet hebben.

De gebruikelijke middelen zoals extra belonen (in welke vorm dan ook) leidt niet tot betere prestaties. Daar is uitgebreid onderzoek naar gedaan door sociologen en psychologen en de bonuscultuur die er de laatste jaren heerst, is een creatie van zelfverrijking. Ook het belonen op lager niveau leidt op den duur niet tot betere prestaties. De wil om goed te presteren zit in de persoon zelf. Ontwikkelen van de wil heeft met trots en zelfbevestiging te maken.

Een aantal andere tips om medewerkers te motiveren is: goede communicatie, negatieve gevoelens weghalen, meeleven tonen, personeel betrekken bij besluitvorming en effectiever werken. Goede communicatie is natuurlijk altijd belangrijk, ook op de werkvloer. De werknemers moeten regelmatig geïnformeerd worden over nieuwe besluiten op hoger niveau, nieuwe collega's, andere werkwijzen etc. Er moet echt een ‘gesprek’ plaatsvinden, tijdens een teammeeting bijvoorbeeld. Op deze manier blijft personeel betrokken en productief. Als de leidinggevende echter merkt dat hij iedere keer hetzelfde moet vertellen, dan kan dat een signaal zijn dat de werknemer de wil verloren heeft om zich in te zetten. Er zal dan een individueel gesprek moeten plaatsvinden om erachter te komen wat er aan de hand is.

Door de grote veranderingen en onduidelijkheden die zich op politiek niveau afspelen lijden ook de commerciële bedrijven. Er zijn op het moment veel negatieve gevoelens bij de mensen. Het is dan ook heel belangrijk om ruimte te geven om die negatieve gevoelens te uiten, maar men moet zich er niet door laten meeslepen. Extra motivatie om zich nog meer in te zetten voor positieve resultaten is noodzakelijk. De onzekerheid over het behoud van banen leidt helemaal tot onrust. Hier niet over praten met het personeel kan tot een vernietigende cyclus leiden waarin zorgen en wantrouwen de boventoon gaan voeren.

Het tonen van medeleven en het personeel betrekken bij besluitvorming is iets wat veel leidinggevenden niet toepassen bij hun manier van werken. Medeleven tonen geeft de werknemers het gevoel dat men hen begrijpt. De grens tussen functie en privé moet altijd in de gaten worden gehouden. De leidinggevende kan iemand die mentaal erg lijdt onder bepaalde omstandigheden doorverwijzen naar de bedrijfsarts of vertrouwenspersoon, zodat die werknemer hulp kan krijgen. De werknemers betrekken bij besluitvorming geeft de werknemer het gevoel dat hij erbij hoort en niet een los element binnen het bedrijf is.

Het werk effectiever aanpakken kan het personeel ook motiveren om zich meer in te zetten. Nieuwe manieren van werken geven dikwijls weer ‘lucht’ en de leidinggevende moet vooral goed luisteren naar suggesties van de medewerkers, omdat zij het werk moeten uitvoeren en vaak goede ideeën hebben om het werk effectiever aan te pakken. De veranderingen die er thans plaatsvinden vinden overal plaats, wereldwijd. De leidinggevenden moeten ervoor zorgen dat het personeel met plezier werkt. Kijken naar wat wel goed gaat en wat er gepresteerd wordt stimuleert de wil om positief verder te gaan. Het is belangrijk dat er door iedereen naar nieuwe kansen gekeken wordt waarbij uitdagingen liggen en daar moet iedereen elkaar bij helpen. De rol van de leidinggevende is daarbij cruciaal.

Over management

Over Organiseren, Ondernemen, Managen en Leidinggeven

De Quality Movement (vervolg)

In afleveringen 17, 18 en 19 van deze serie in de Ñapa, behandelden we de toepassing van dr. Deming's veertien punten, vijf dodelijke ziektes en acht obstakels van goede bedrijfsvoering.

Tekst: Jan de Ruijter

Deming werd reeds bij Amerikaanse industrieën betrokken voor het Statistical Quality Control (SQC) ten tijde van de Tweede Wereldoorlog omdat constante kwaliteit, nauwkeurigheid en het precieze volgen van produktieprocessen van enorm belang waren bij de fabricage van allerlei oorlogsmateriaal. Elke afwijking kon immers het verlies van vele mensenlevens betekenen. In de na-oorlogse tijd bleek Amerika het enige land waar de industriële infrastructuur onaangetast was en er ontstond een enorme vraag naar Amerikaanse producten waardoor de aandacht van het topmanagement in Amerika verschoof van kwaliteit naar kwantiteit. Deming waarschuwde voor de gevolgen van deze veranderde houding, maar werd aan de kant geschoven. Amerika had geen echte concurrentie, dus onbezorgd over de toekomst, moest er zo snel en zo veel mogelijk geproduceerd worden in het belang van snelle, hoge winsten. De noodzakelijke dedicatie voor kwaliteit was er niet meer. Deming bezocht ondertussen Japan in 1947 op uitnodiging van de Japanse overheid, vond het land in ruïnes door de oorlog en ontwikkelde er nieuwe ideeën voor de wederopbouw van Japans economie. Hij propageerde het opstarten van nieuwe industrieën om kwaliteitsgoederen te produceren waar wereldwijde vraag naar was en daardoor kwaliteit te exporteren en voedsel en levensmiddelen te importeren. De Japanners waren daar erg ontvankelijk voor. In 1950 begon Japan Demings methodes te volgen en in minder dan vijf jaar veroverde Japan nieuwe markten over de hele wereld voor hun producten. Voor geïnteresseerden is het altijd frappant geweest dat de terechte erkenning van Demings werk pas plaats vond nadat Tom Peters de wereld wakker schudde met zijn opzienbarende boek ‘In Search of Excellence’ in 1981. De wereldwijde zoektocht naar het creëren van steeds betere kwaliteit die daarop volgde, leidde al snel naar de contributies van Deming. In de vroege jaren 50 in Japan werd naast Deming, ook de hulp ingeroepen van de Amerikaanse experts Joseph Juran en Armand Feigenbaum. Door hun bijdragen ontstond het Total Quality Control dat opgebouwd werd vanuit het eerdere Quality Control uit 1920 en het Statistical Process Control van de eerder genoemde Walter Shewhart. Daarbij waren Demings hoofdthema's: 1) het streven naar continue verbeteringen. Alles kan altijd beter en aan verbeteringen komt nooit een einde. 2) Een visie en missie hebben met een zinvol doel. Een doel dat verder gaat dan het verdienen van geld en dat doel volhardend nastreven. 3) Diepgaande kennis van alle werkprocessen in je bedrijf, over wat mensen aanzet tot excelleren, over je klanten en afzetmarkten en over wat er mogelijkerwijs in de toekomst zal gaan gebeuren.

Armand Feigenbaum gebruikte als eerste de naam Total Quality Control, dat het hoofdthema van elk bedrijf moet zijn en het moet alles omvatten. Alle aangelegenheden in een onderneming en alle medewerkers moeten erbij betrokken zijn. In Japan wordt terecht de naam company-wide quality control gebruikt. We praten dan over de kwaliteit van het bedrijf, van de werkvloer, van onderling gedrag, van ethiek, van je missie en doelstellingen, van je denken, handelen en woorden. Feigenbaum vereist de erkenning van management dat kwaliteit dermate belangrijk is dat je het niet aan enkele experts kunt overlaten maar dat je iedereen daarbij moet betrekken. Kwaliteit is een zaak van ons allemaal en is een ieders job. Hij baseerde dat op zijn ervaringen bij General Electric als top quality expert, voordat hij daar hoofd van International Operations werd. Bij zijn pogingen tot kwaliteitsverbeteringen bij GE bemerkte hij namelijk dat kwaliteit niet alleen door de productieafdeling nagestreefd moest worden, maar dat het een zaak was waar alle afdelingen en iedereen bij betrokken moest zijn. Bij GE introduceerde hij zijn concept van Total Quality Control waarover hij een gelijkluidend boek schreef. Enkele andere hoofdthema's van hem zijn:
Het implementeren van kwaliteitsprogramma's verhoogt de winstgevendheid van een bedrijf.
De definitie van kwaliteit is wat de klant zegt dat het is, niet wat de GM zegt of de marketing manager.

De klant bepaalt wat kwaliteit is.
- De sleutel tot kwaliteit ligt in de praktische hands-on implementatie en niet in retoriek of filosofische toespraken.
- Kwaliteit en innovatie zijn de twee pilaren van een bedrijf.
- In een fabriek is waarschijnlijk 40 procent van het personeel bezig met het herstellen van fouten van anderen (the hidden factory).

Joseph Juran was hoofd van de inspectieafdeling van verschillende grote Amerikaanse bedrijven en ontwikkelde Statistical Process Control voor grote industrieën zoals Du Pont, Motorola en Texas Instruments. Zijn definitie van kwaliteit was ‘fitness for use’ oftewel de afwezigheid van defecten. Producten moeten onmiddellijk te gebruiken zijn en mogen geen mankementen vertonen. Kwaliteit is iets dat alleen planmatig bereikt wordt, het komt niet zomaar vanzelf tot stand. Jurans kwaliteitstrilogie bestaat uit planning voor kwaliteit, kwaliteitscontrole en continue kwaliteitsverbetering. Deze trilogie is overigens een heel wijze levensles voor alles wat je in het leven wilt bereiken. Plannen, onder controle houden en steeds weer verder verbeteren. Kwaliteitsplanning begint met het uitvinden wat de behoeften zijn van de consumenten, met welke goederen en diensten je daarin kunt voorzien en hoe je die goederen kunt ontwikkelen en produceren. Juran was meer gematigd dan Deming. Terwijl Demings leer erop berust om alle bestaande systemen in een bedrijf op te doeken en het systeem van zijn veertien punten te aanvaarden en te implementeren is Jurans werkwijze meer evolutionair, we kunnen aan kwaliteitsplanning doen en de zaken gelijdelijk aan verbeteren.

Wordt vervolgd

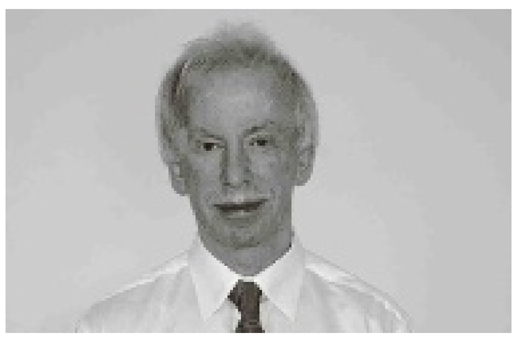

Jan G. de Ruijter is bedrijfsconsultant op Aruba. Reacties: j.deruijter@yahoo.com

Advertorial

‘Who fails to plan, plans to fail’

Disaster Recovery

Een gestroomlijnde IT-omgeving is anno 2011 niet meer weg te denken uit de maatschappij en het bedrijfsleven. Naarmate bedrijfsprocessen en systemen kritischer worden en afhankelijker van elkaar zijn, zal het ontbreken hiervan een grote impact kunnen hebben op de organisatie in zijn geheel.

Roger Glenn van Santen, TD-manager bji NetPro Group, toont een schematische voorstelling van een mogelijke DR-oplossing.

Veel bedrijven en hun klanten zijn in grote mate afhankelijk van datagegevens en de opslag daarvan. Wanneer een server down gaat, is de ramp, zonder een goede back-up, niet te overzien. Het hebben van een back-up plan alleen is tegenwoordig niet meer voldoende, het wordt nu voor bepaalde instanties door de Centrale Bank ook verplicht gesteld om een Business Continuity Plan (BCP) te hebben, waar Disaster Recovery een onderdeel van is. In het kader van deze verandering organiseerde de Centrale Bank 8 juni jl. een groot seminar, waarin het belang van het beveiligen van data werd benadrukt. Er is door de Centrale Bank zelfs aan alle financiële instanties, waaronder banken, pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen en trustkantoren een deadline gesteld voor de implementatie van een Disaster Recovery oplossing; eind 2011 dienen al deze instanties te garanderen dat het herstel na een ramp ongemerkt blijft voor eindgebruikers en nagenoeg geen enkel effect heeft op de continuïteit van datastromen.

Ook Roger Glenn van Santen, TD-manager bij NetPro Group benadrukt het belang van het hebben van een Disaster Recovery oplossing. Wat houdt Disaster Recovery in en waarom is het zo belangrijk voor organisaties om een dergelijke oplossing te hebben?
“Disaster Recovery is de manier om Business Continuïteit te garanderen. Mocht er zich een brand, orkaan, een heftige stroomstoring of een andere ramp voordoen, dan kan een gehele serverruimte en daarmee alle opgeslagen data volledig vernield worden. Deze bestanden zijn dan niet meer beschikbaar en dit kan een grote impact hebben op de gehele organisatie; een ramp bij een ramp! Om continuïteit voor een organsatie te kunnen garanderen biedt NetPro de expertise om in samenspraak met de klant tot een op maat gemaakte DR-oplossing te komen.”

Eerst wordt er een DR-site gekozen en ingericht. Een DR-site is een locatie op het eiland, ergens in Europa of elders ter wereld, waar de meest belangrijke servers worden gespiegeld. Het grote voordeel is, dat bij een ramp data altijd beschikbaar blijven. Veel grote financiële instellingen hebben vaak hun data al ‘veilig’ ondergebracht op een gespiegelde server. Echter, vaak staan de originele én de gespiegelde server op 1 locatie naast elkaar. Als er dan bijvoorbeeld brand uitbreekt in die ruimte, gaan niet alleen de originele gegevens, maar óók de back-up gegevens verloren.

Specifieke replicatie software maakt het mogelijk data te repliceren tussen verschillende locaties. Met andere woorden, alles wat op de originele server wordt opgeslagen, wordt gerepliceerd naar de andere server in de DR-site, waar ook ter wereld. Hoe vaak er gerepliceerd dient te worden, verschilt per organisatie. Met name voor financiële instanties is het wenselijk om realtime te repliceren om te voorkomen dat er ook maar enige data verloren gaat. “De keuze is aan de klant, maar voor iedere organisatie, groot of klein, is het van cruciaal belang verlies van data te voorkomen”, verklaart Van Santen. NetPro Group kan voor ieder bedrijf van elke grootte, een tailor made plan ontwerpen, implementeren en onderhouden. Maatwerk dus. Het geven van advies en begeleiding, het leveren van de gewenste hardware, het opzetten van de DR-site en het aanbieden van een internetverbinding.

De internetverbinding die NetPro aanbiedt is een redudante verbinding. Dit betekent dat NetPro gebruik maakt van meerdere ISP’s (Internet Service Providers) waarmee ze een continue internetverbinding kunnen garanderen. “Hiermee zijn we de enige partner op zowel Curaçao als Aruba die deze totaaloplossing aanbiedt”, aldus Van Santen.

De voordelen zijn duidelijk, NetPro Group:

√ garandeert business contuïteit
√ biedt een op maat gemaakte DR-oplossing in samenwerking met de klant
√ richt een volledige DR-site in, gebruikmakend van virtualisatietechnieken
√ levert de gewenste hardware
√ levert de garantie van een redudante internetverbinding
√ begeleidt u om succesvol aan de criteria van de Centrale Bank te voldoen

Voor meer informatie over Disaster Recovery kunt u contact opnemen met:

NetPro Group
Roger Glenn van Santen
roger@netprogroup.com
Schottegatweg Oost 13D
Willemstad, Curaçao
Telefoon: (+599 9) 7366955 ext. 101
www.netprogroup.com

NetPro GROUP
IT SOLUTIONS & EDUCATION

MKB

Kostenbesparing

In deze column, die tevens te lezen is op www.mkbadviescuracao.com, schrijft Angelo Linkers, financieel adviseur en directeur van MCO Financial Services, over een aantal kostenbesparende strategieën die u in uw onderneming kunt toepassen.

Tekst: Angelo Linkers

Bij moeilijke tijden in het bedrijfsleven gaan bedrijven vaak op zoek naar kostenbesparende oplossingen. Maar ook in gunstige tijden kunnen reeds winstgevende bedrijven profiteren van kostenbesparende strategieën om hiermee een nog hogere winstmarge op hun producten of diensten te genereren. Er zijn voor bedrijven verschillende mogelijkheden om bedrijfskosten te verlagen zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van de dienstverlening. Hieronder volgen enkele kostenbesparende strategieën die u als ondernemer in uw bedrijf kunt toepassen.

Focus op winstgevende producten en diensten

Begin allereerst met het in kaart brengen van de winstmarges op de producten of diensten in uw productportfolio en bepaal welke producten of diensten u de meeste winst opleveren. Richt uw inspanningen op die producten of diensten die het meest winstgevend zijn. Vergeet niet, belangrijk is niet alleen de kwantiteit van geleverde producten en diensten, maar ook de kwaliteit ervan, of ze voldoende winst genereren en welk effect ze hebben op uw doelgroep.

Traceer uw uitgaven

Wanneer u wilt bezuinigen op uw uitgaven dient u te weten in welke zaken u uw geld investeert. Zorg er daarom voor dat al uw bedrijfskosten en -uitgaven worden geregistreerd. Dit kan op verschillende manieren: u schrijft het uitgaande geld op in een notitieboek, u werkt het bij in een spreadsheet, of u maakt bijvoorbeeld gebruik van een meer geavanceerd accounting programma, zoals Quickbooks. Op die manier kunt u een beter inzicht krijgen op welke uitgaven bezuinigd kan worden, of welke eventueel stopgezet kunnen worden.

Telewerken

Telewerken is werken op afstand. Technologische innovatie biedt middelen die ervoor zorgen dat telewerken steeds praktischer, veiliger en effectiever is geworden. Naast de flexibiliteit die telewerken biedt, kunnen veel bedrijven hier ook aanzienlijke kosten mee besparen. Uw medewerkers toelaten om te telewerken in plaats van (alleen) op kantoor te werken, kan een goede manier zijn om te bezuinigen op verschillende gebieden. Telewerken kan als voordeel bieden dat de lease of huur die u elke maand betaalt verlaagd wordt, omdat u een kleinere ruimte nodig heeft als uw medewerkers thuis werken. Met minder medewerkers op kantoor kan dit ook een bezuiniging betekenen bij uitgaven aan nutsbedrijven, zoals elektriciteit en water. Houd er wel rekening mee dat telewerken niet toegepast kan worden bij alle soort bedrijven.

Outsourcing van werk

Het is voor u als ondernemer belangrijk dat u voldoende tijd besteed aan uw core business en dat u voorkomt dat secundaire activiteiten dusdanig veel tijd in beslag nemen dat u niet voldoende tijd overhoudt voor uw hoofdtaken. Outsourcing, of uitbesteding van werk, kunnen hierbij een uitkomst bieden. Een voorbeeld van outsourcing is het uitbesteden van (onderdelen van) uw administratie. Indien u uw administratie of financiële controle bij een gespecialiseerd bedrijf uitbesteedt, bent u hier minder tijd aan kwijt en hoeft u zich bijvoorbeeld minder zorgen te maken over salarissen of secundaire voorzieningen. Hierbij is het wel belangrijk om inzicht te hebben in de kosten en baten van een dergelijke uitbesteding. Ook is het sterk aan te raden dat u in een contract vaststelt wat de eisen en afspraken zijn en wat bijvoorbeeld de kosten zijn van aanvullend advies of overwerk. Met duidelijke afspraken houdt u uw kosten beter onder controle.

Part-time medewerkers

Op Curaçao is het woord part-time medewerker nog een beetje taboe. Maar het feit is dat een dergelijk dienstverband uw loonkosten aanzienlijk kan verlagen. Neem bijvoorbeeld een winkel of een restaurant. U heeft hierbij over het algemeen te maken met drukke en minder drukke dagen of dagdelen. Door het inzetten van part-timers kunt u de personeelsbezetting beter afstemmen op de hoeveelheid werk op dat moment en wordt uw personeel effectiever ingezet.
Bent u zelfstandig ondernemer, dan kan het gunstig zijn om voor een aantal dagdelen bijvoorbeeld een administratief medewerker in dienst te nemen. Zo’n medewerker kan dan gedurende die dagdelen voor u de telefoon beantwoorden en de administratie bijwerken, terwijl u ongestoord kunt doorwerken, vergaderen en u gemakkelijker uw kantoor even kunt verlaten voor een afspraak. Wanneer u het aantal part-time uren goed afstemt op de werkzaamheden binnen het bedrijf kunt u hier uw overheadkosten mee verlagen en de productiviteit van uw onderneming verhogen.

Tijdelijk verlagen van salarissen

Als u één van de eigenaren van het bedrijf bent, mogen u en eventuele mede-eigenaren tijdelijk voor een lager salaris kiezen. Het tijdelijk verlagen van uw salaris betekent bezuiniging op zakelijke kosten. Geld dat eerst bedoeld was om uw salaris ermee te betalen, kan nu gebruikt worden om andere kosten te dekken, of het kan worden geplaatst op een spaarrekening voor toekomstige zakelijke kosten.

Heeft u vragen over deze column, of wilt u meer weten over MKB Advies Curaçao, neem dan contact op met InnovatieCentrum Curaçao, via info@icc.an of +(599 9) 737 1360.

MKB Advies Curaçao (www.mkbadviescuracao.com) is een initiatief van het ministerie van Economische Ontwikkeling en InnovatieCentrum Curaçao (ICC). Het is een online platform voor en door ondernemers. Op MKB Advies Curaçao wordt kennis van professionals gedeeld in ruil voor exposure en promotie van hun bedrijf.

MKB ADVIES CURACAO

Vinod Daswani van Sound & Vision

‘Ondernemer met hart en ziel’

Geboren in Baroda, India, zeer succesvol op Curaçao. Bevlogen, spiritueel en betrokken. Dat is Vinod Daswani, oprichter en eigenaar van Sound & Vision Professional NV.

Vinod Daswani

Tekst: Marja Berk Foto’s: Ken Wong

Sound & Vision Professional zijn consultants, resellers en installateurs van complete home theater- en media room-systemen. Het bedrijf is de erkende dealer in het Caribisch gebied voor InFocus, Polycom, Lutron, Draper, Vidikron, Crestron, Proxima en Adcom, video/data-producten, zoals beamers, videoconferencing apparatuur, desktop projectoren, LCD-schermen, overhead projectoren, schermen en andere aanverwante video/data-accessoires.

Electronica

Toen hij twee jaar was, verhuisde het gezin Daswani naar Oost-Afrika, naar Nairobi om precies te zijn. Daar ontvluchtten zij een burgeroorlog en vertrokken naar Lagos in Nigeria, waar vader Daswani een supermarkt begon. “Maar dat was niet het enige”, vertelt Daswani. “Hij begon ook met de verkoop van elektronische zaken, zoals zwart/wit tv’s. Ik was toen negen. Maar op die manier ben ik dus in de elektronica gerold.” Buiten schooltijd nam zijn vader hem mee naar kantoor en zo, heel langzaam, raakt Daswani geïnteresseerd in deze business. Hij werd zo enthousiast, dat hij op dertienjarige leeftijd steeds met nieuwe elektronica thuiskwam om aan zijn vader te laten zien. Dat hij vanaf zijn achtste al de hele boekhouding voor zijn vader deed, wordt even tussen neus en lippen door vermeld. Hij groeit zeer veelzijdig op, leert veel van zijn ouders en onafhankelijk zijn wordt hem met de paplepel ingegoten. “Al heel jong was ik in staat een geweldige maaltijd voor ons gezin te maken, maar ik sla ook een uitstekend figuur achter de naaimachine”, lacht hij.

Beste

School in Nigeria lukt niet zo heel erg en hij blijft drie jaar achter elkaar zitten. Gewoon, vanuit desinteresse. “Niet gemotiveerd genoeg”, luidde het oordeel. Hij krijgt van zijn ouders nog één kans en vanuit Lagos vertrekt hij naar Surrey, Engeland om het daar te proberen. Accounting om precies te zijn. “Want”, zegt hij, “ik heb geleerd dat als je de cijfers van een bedrijf kent, het geld beheert, je ook een uitstekende controle hebt.” Hoe verliep die schoolperiode? “Ik weet niet wat er gebeurde, maar ik heb alle schoolrecords gebroken daar. Werd de beste student van de school op het gebied van accounting, economie, biologie en politiek. Ik heb die hele periode, waar je normaal drie jaar over doet, in één jaar gedaan. Niet in het minst tot mijn eigen verbazing”, zegt hij. “Maar”, vervolgt Daswani, “op die school leerde je niet alleen hoe te studeren, maar ook hoe je in het leven zou moeten staan. Op sociaal gebied bijvoorbeeld. Ik heb daar veel van meegekregen en er enorm van geleerd. Mijn sociale betrokkenheid, respect voor andere mensen, beleefd zijn; die school heeft mijn basis gelegd en zo ben ik dus gegroeid in het leven.”

Washington DC volgt voor de studie Economie en Business Management. “Mijn broer studeerde daar en wilde dat ik daar ook heen kwam.” Na de George Washington Universiteit keert hij terug naar Nigeria. Zijn vader besloot zijn im- en exportbusiness aldaar te beëindigen vanwege de corruptie en politieke druk en het hele gezin verkast naar Washington. “Mijn moeder had daar een huis, waar mijn broer gedurende zijn studie in woonde.” Gedurende zes maanden woont het gezin in de Verenigde Staten, maar zijn vader werd het al snel zat. Er moest iets gedaan worden, stilzitten was geen optie. Een telefoontje van zijn oom, die op dat moment op Aruba woonde, bood uitkomst. “Hij vertelde dat op Curaçao een goed lopende business te koop was, inclusief huis en auto. Alles werd verkocht. Mijn vader is gaan kijken en wat hij zag beviel hem. Hij besloot ter plekke de zaak over te nemen.” Vinod werd gebeld. “Kom hierheen”, sprak zijn vader, “dan runnen we samen het bedrijf.” Daswani vertelt: “Ik werd directeur bij het bedrijf, Trinitaria in Punda, maar wist niet eens dat Curaçao überhaupt bestond. Ik bekeek foto’s van dat mooie eiland met haar prachtige stranden en de keuze was snel gemaakt.”

Vrij

Hij is op dat moment 24 en sluit vriendschap met een 17-jarige jongen. “Vanaf dat moment werd het feest. Ik bekeek het leven vanuit een club 17-jarigen, we gingen veel op stap. Zo heb ik het eiland leren kennen: even geen zakelijk gedoe, geen druk, er was geen geld bij betrokken, gewoon vrije vogels die van het leven genoten. Dat heeft zeker ook bijgedragen aan mijn sociale vaardigheden. Die jongens zijn tot op de dag van vandaag nog steeds hele goede vrienden van me.”

Dat vrije, maar vooral sociale leven, leidde tot de ontmoeting met de dame die later zijn echtgenote zou worden. “Min of meer gekoppeld. Een dame aanspreken deed ik niet. Daar was ik heel verlegen in. Er groeide een vriendschap, we werden soulmates.” Tijdens die periode raakte hij betrokken bij de DMO, de Downtown Management Organisation, een liaison tussen het gouvernement en de middenstand met betrekking tot onder meer marktontwikkeling en efficiëntie in de binnenstad. Drie jaar later wordt hij verzocht deel uit te maken van het bestuur en sinds 1994 is Daswani bestuurslid van de DMO. En passant voegt hij zich in het bestuur van de CHS, een privé-beveiligingsbedrijf in Punda. “Er was geen particulier beveiligingsbedrijf in Punda. Samen met de Touristboard, besloten we dat dit wel noodzakelijk was. We benaderden een Nederlands expert op dit gebied en we gingen aan de slag.” Ook bij dit bedrijf werd hij benoemd tot voorzitter.

Nog steeds betrokken bij het bedrijf van zijn vader, geeft hij aan toch iets anders te willen. Hij wil verkopen. Dat is zijn basis en hij wil ernaar terug. “Tijdens dat gesprek met mijn vader gaf hij zijn goedkeuring en vroeg wat ik dan wilde doen.” Daswani opent Joyfull Bundles, een babyzaak in Saliña Galleries. “Mijn echtgenote, mijn toenmalige verloofde, en ik waren verantwoordelijk voor deze zaak. Maar na drie jaar verloor ik ook hier mijn interesse, het werd saai. Ik wilde iets anders, maar ik hield de zaak wel aan.” Zelf had hij in zijn huis op Curaçao een home cinema theater laten bouwen van maar liefst 100 vierkante meter. “Vrienden kwamen vaak films kijken, een gezellige boel. Maar allengs kreeg ik van hen meer en meer het verzoek zoiets voor hun bedrijf te realiseren. Zo ben ik in 1996 Sound & Vision Professional begonnen.”

Beamer

Wat zijn leven volkomen op zijn kop zette was een bezoek in zijn kantoor van iemand uit de VS. Deze man bracht een beamer mee. “Het was één van de eerste beamers en die was nogal groot”, lacht hij. “De man legde uit dat dit het nieuwste snufje op elektronicagebied was en dat het de wereld zou veranderen.” Nogal verbaasd vroeg Daswani waarom hij speciaal naar Sound & Vision kwam. Het antwoord luidde dat de man een eerder bezoek had gebracht aan een ander bedrijf. Die waren absoluut niet geïnteresseerd en hij hoorde dat Daswani ‘iets’ in elektronica deed. De beamer moest - bij directe aankoop - vijfduizend dollar kosten en bij verhuur zou hij het apparaat binnen zes maanden terugverdiend hebben. Daswani dacht bliksemsnel na. “Ik vond het een hoop geld en ging te rade bij mijn vader. Zijn motto was altijd: als iets goed voelt, doe het. Je kunt beter falen dan iets niet gedaan te hebben. Het brengt je altijd verder in het leven.” Vader Daswani opende zijn chequeboek en schreef die vijfduizend dollar uit.

Investering

Vinod Daswani’s eerste klant was ITC en ook zij waren zeer enthousiast. Er volgden meer klanten en Daswani maakte naam als leverancier van exclusieve apparatuur. “Op dat moment deed ik alles. Van verhuur tot installatie, van factureren tot boekhouding. Een eenmanszaak en mijn hele business speelde zich af in mijn auto. Dat was mijn kantoor gedurende tweeëneenhalf jaar”, vertelt hij. Met die investering van vijfduizend dollar en het steeds weer verhuren van de beamer, bleek hij in staat meer apparatuur aan te schaffen. Booming dus. Na verloop van tijd bleek hij niet meer in staat zijn zaak alleen te runnen. Hij huurde ruimte en nam een secretaresse in dienst. Hij werkte buiten, zij dreef de zaak op ‘kantoor’. “Het werd tijd om Joyfull Bundles te sluiten en, alweer, mijn vader hielp me dit hoofdstuk in mijn leven af te sluiten. Als er iets was dat ik echt wilde, stond hij erachter.” Het kantoor werd al snel te klein en Sound & Vision verhuisde naar Pietermaai. Ook dat werd iets te benepen en vier jaar geleden verhuisde hij naar de Concordiastraat. “En dat allemaal dankzij die eenmalige investering van vijfduizend dollar. En nog nooit bij een bank aangeklopt. Geef uit wat je hebt, niets meer en niets minder dan dat. Het mag een conservatieve houding zijn, maar het is de overtuiging van mijn vader en ik heb daar veel van geleerd. Het laatste dat ik wil is druk in mijn nek. Als ik morgen mijn geld kwijtraak is het mijn eigen geld. Niets te maken met schuldeisers.” Sparen en daarna pas investeren is zijn motto. Een showroom heeft hij niet. Hij gaat naar zijn klanten toe en biedt hen een pasklare oplossing, op maat gemaakt. Maar hoe overtuigde hij zijn klanten van zijn expertise? Eigenlijk een overbodige vraag. Want één blik op de wand achter hem laat een twintigtal professionele certificaten zien, waarvan de gespecialiseerde opleidingen werden gevolgd in de VS. Hij weet wat hij doet en weet waar hij over praat, begon met zaken waar men op Curaçao nog nooit van had gehoord. Zoals projecteren via de achterkant van een scherm, of de ontwikkeling van een vertaalsysteem tijdens conferenties en dergelijke. Videoconferences is ook zoiets. Hij startte met dit item in 1999. Eerst niet mogelijk op het eiland, later gebruikt tussen Curaçao, Aruba en Bonaire. Tijdens een gelijktijdig evenement op de eilanden, was op het scherm van Curaçao een band te zien, die de sterren van de hemel speelde. Op Aruba en Bonaire werd enthousiast meegedanst. “Videoconferencing heeft ook een nadeel”, aldus Daswani. Hij verduidelijkt: “Mensen vinden het vaak heerlijk om te reizen en prefereren vaak het reizen boven het vergadergemak op kantoor, zonder verlies van reistijd en dergelijke.” Daswani bedient met zijn bedrijf het zakelijke segment in de markt. “Met de particuliere markt ben ik gestopt. Je kunt niet twee dingen tegelijk voor de volle honderd procent doen, dus moet je keuzes maken.”

Gewetensvraag

Andere bedrijven die in dezelfde business zijn gestart, ziet hij niet als concurrenten maar als uitdaging. Het houdt hem scherp in creativiteit en innovatie. Zijn bedrijf bleef dan ook groeien en hem werd gevraagd een business op Aruba en St. Maarten te starten. Dat stelde hem uiteindelijk voor een dilemma. Geheel volgens zijn democratische en sociale levensinstelling betrok hij zijn gezin bij een gewetensvraag. Inmiddels vader van drie kinderen, een harmonieus gezin, legde hij zijn geliefden een stelling voor. Deze hield groei van het bedrijf in en een rijk leven. Welvarender dan ze inmiddels waren. Dat betekende ook een offer: meer reizen, minder thuis. “Er werd gekozen voor de setting waar we nu in zitten, en daar was ik blij mee. Ik vind het heerlijk ‘s avonds en in de weekenden thuis te zijn. Mijn gezin is uitermate belangrijk voor me.” Daswani heeft naast zijn bedrijf nog vele andere, sociale interesses. Zo heeft hij zich ook ingezet voor de problematiek rond autisme op het eiland, is nog steeds lid van de ICIA (International Communications Industries Association), was betrokken bij de Parents Teachers Association en is nu gedurende een jaar president van de Rotary Club Curaçao. Slim zakendoen en een groot hart hebben, het gaat wel degelijk samen. Kijk maar naar Vinod Daswani.